

مقدمه:

شکست تحصیلی و خسارتهای ناشی از آن یکی از نقایص آموزشی

بسیاری از کشورهای جهان سوم، و از آن جمله کشور ایران است .

کودکان ما ارزشمندترین سرمایه جامعه ، ظریف ترین و گرانبهارترین هدیه

ای هستند که خداوند به عنوان امانت به ما سپرده است و از وظایف جامعه

دست اندر کاران تعلیم تربیت کشور اسلامی است که از طریق مطلوبترین

روشها و انسانی ترین رفتار کودکان جامعه (آینده سازان) را هدایت کنند

در این راستا خانواده در آموزش و پرورش به عنوان محور و پایه اصلی

می توانند انجام وظیفه کنند.

روشها و طرحهای متعدد برای همکاری پدر و مادرها با فرزندان وجود

دارد که در شرایط مختلف به فراخور مال والدین قابل اجرا و بهره برداری

می باشند میزان تصمیمات تراکم شغلی ، موقعیت اقتصادی ، اجتماعی پدر

و مادرها از جمله عوامل تعیین کننده ای هستند که حدود و پیشرفت

تحصیلی دانش آموزان را مشخص می سازند.

چکیده تحقیق :

علل و عوامل متعددی باعث ایجاد افت تحصیلی می شود که می توان آنها را به علل و عوامل خارجی و داخلی نظام آموزش و پرورش تقسیم کرد از آنجا که این عوامل تأثیر متقابل بر روی هم دارند نمی توانند جداگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند ولی برای بهتر شناخته شدن این علل و عوامل و به منظور انجام یک تحقیق دقیق یک محدوده زمانی کوتاه ناگزیر به انتخاب یک بعد از علل و عوامل (یعنی علل و عوامل خارجی) افت تحصیلی شده

این اهدافی که مورد بررسی و مطالعه قرار می گیرند عبارتند از:

اهداف کلی : هدف کلی این تحقیق ارائه پیشنهادات بر اساس نتایج بدست آمده جهت کاهش افت تحصیلی است

اهداف ویژه : هدف ویژه بررسی و شناسایی ویژگیهای اجتماعی ، اقتصادی و فرهنگی دانش آموزان دختر سال سوم راهنمایی دارای افت تحصیلی

موضوع: بررسی ویژگیهای اجتماعی ، اقتصادی ، فرهنگی دانش آموزان دخترانه کرج با سابقه شکست تحصیلی

در رابطه با سوالات فوق الذکر ۱۰۰ نفر از دانش آموزان دختر سال سوم راهنمایی فروردین که این تعداد از مدرسه راهنمایی از طریق نمونه گیری خوشه ای تصادفی انتخاب شدند و پرسشنامه ۲۰ سوال در بین آنها توزیع گردیده است.

با توجه به توضیحات نتایج ذیل در این تحقیق به دست آمده است.

۱- اکثر دانش آموزان مردود در خانواده هایی با سطح پایین اقتصادی زندگی می کردند.

۲- اکثریت دانش آموزان مردود با سطح پایین اجتماعی و فرهنگی پایین قرار دارند.

۳- اکثریت دانش آموزان مردود برنامه ریزی صحیحی جهت گذراندن اوقات فراغت خود ندارند.

۴- اکثریت دانش آموزان مردود دوستان بی تفاوت نسبت به تحصیل ، اهل تفریح و یا ترک تحصیل کرده دارند.

بیان مسئله :

همگام با پیشرفت و افزایش سرانه آموزش و پرورش نیز درمان افزایش است . مسلماً هر جامعه ای که برای تعلیم و تربیت سرمایه گذاری می کند انتظار دارد که محصولی در راستای هدف نظام آموزش و پرورش بدست آورد تا این سرمایه گذاری عظیم از طریق تربیت انسانی جوابگوی احتیاجات جامعه گردد.

در این تحقیق تأثیر عوامل اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی مدارس مورد بررسی قرار می گیرد و در مورد مسائلی مثل فقر و محرومیت اقتصادی، نا

مناسب بودن مکان زندگی نگرش والدین نسبت به تحصیل فرزندان توفیقاتی داده شده است.

فصل اول

معرفی تحقیق

تعریف موضوع تحقیق

ضرورت تحقیق

فایده تحقیق

اهداف کلی و ویژه تحقیق

محدودیت های تحقیق

تعریف واژه ها و اصطلاحات

معرفی تحقیق:

شکست تحصیلی و خسارتهای ناشی از آن یکی از نقایص آموزشی بسیاری از کشورهای جهان سوم، و از آن جمله کشور ایران است این مسئله به عوامل و موجبات گوناگون مربوط می شود که برای چاره جویی باید آنها را به دقت شناسایی و ارزشیابی کرد.

برخی از اقتصاد دانان معتقدند در بسیاری از کشورهای در حال توسعه آموزش رسمی بزرگترین صنعت و بزرگترین مصرف کننده درآمدهای عمومی است قراین و شواهد حکایت از آن دارد که کشور ما به علت تمرکز

بیش از حد تصمیم گیری در نظام اداری و اجرایی ناسازگار بودن توان آموزش و پرورش با مقتضیات و نیازهای اقتصادی و اجتماعی کشور نیز رشد فزاینده تعداد دانش آموزان که از رشد سریع جمعیت سرچشمه می گیرد و سبب افزایش حجم مسئولیت دستگاه اجرایی آموزش و پرورش می گردد. مجموع شرایطی که با کمیت قلت بازدهی این صنعت یعنی خسارات اقتصادی ناشی از شکست تحصیلی می شود تشدید می گردد.

در این رابطه وضعیت اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی خانواده دانش آموزان چگونگی گذراندن اوقات فراغت دانش آموزان و برنامه ریزی در

جهت آن و گروه دوستان دانش آموزان را به عنوان ویژگیهای مردودین
مورد توجه قرار دادیم.

امید است شناخت ویژگیهای مذکور در بررسی همه جانبه و ارائه
پیشنهادات دستیابی به نتایج بتواند مسئولان و دست اندرکاران و برنامه
ریزان جامعه آموزش و پرورش را به راه حلها رهنمون گردد.

تعریف موضوع تحقیق

موضوع مورد مطالعه در این تحقیق بررسی ویژگیهای اجتماعی و اقتصادی

دانش آموزان

ویژگیهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی که در این تحقیق مد نظر است

عبارتست از:

درآمد خانواده، شغل خانواده، تحصیلات والدین، اشتغال دانش آموزان،

وضعیت مسکن، نحوه گذراندن اوقات فراغت دانش آموزان نقش دوستان،

رفتار والدین با دانش آموزان، رفتار اعضای خانواده با دانش آموزان این

تحقیق در صدد است که ویژگیهای اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی دانش

آموزان دخترى که سابقه افت تحصیلی دارند را بررسی کند.

از افت تحصیلی تعاریف متعددی در کتابها ذکر شده است اما آنچه در

تحقیق از این مفهوم مد نظر است مترادف دانستن آن با مفهوم پایه تکرار

تحصیلی است.

در ذیل به چند تا از تعاریف افت تحصیلی اشاره می شود.

۱- در تعریفی منظور از افت تحصیلی یا تکرار پایه تحصیلی عبارتست از

تکرار پایه یک کلاس برای دانش آموزان که در معدل یک سال تحصیلی

در همان کلاس پایه ای که در سال قبل به سر می برده به تحصیل ادامه

می دهد و همان کاری را انجام می دهد که در سال گذشته نیز انجام داده است.

۲- در تعریف دیگری منظور افت تحصیلی تکرار پایه تحصیلی بدین صورت بیان شده است که در نظامهای آموزشی که ارتقا از یک پایه به پایه دیگر از نظر سابقه و پیشرفت تحصیلی اجرا شرایط خاص پیش بینی شده در مقررات امتحانی را ایجاب می کند عدم توفیق گروهی از دانش آموزان در امتحان تکرار پایه و اتلاف ناشی از آنرا پدید می آورد.

ضرورت موضوع تحقیق

با اشاره به شواهد ذیل اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق روشن می شود. در کتابهای تحت عنوان شکست تحصیلی در آموزش ابتدایی و راههای مقابله با آن اهمیت و ضرورت توجه به افت تحصیلی را اینطور بیان کرده

که اگر خسارات معنوی ناشی از افت تحصیلی بگذریم آمارهای ارائه شده توسط متخصصین نظامهای آموزشی در مورد خسارات مادی ناشی از افت و شکست تحصیلی حکایت از فاجعه ای بزرگ دارد.

در بررسی که در این زمینه توسط سازمان برنامه و بودجه به عمل آمده نکات ذیل در خور تامل است .

مجموع خسارات در شکست تحصیلی در سال ۱۳۶۰ معادل ۵۵۸۶۰۸ میلیون ریال و در سال ۶۷ ، ۷۶۵۱۲۱ میلیون ریال به دست آمده است از

انجا که هزینه های آموزشی دولت ابتدایی و متوسطه راهنمایی بالا بوده است میزان خسارات ناشی از آن در سال ۶۵ تقریباً معادل ۱/۱۴ برابر کل هزینه های جاری آموزش و پرورش بوده است .

در تحقیق حاضر تلاش بر آن است که ویژگیهای اجتماعی ، فرهنگی دانش آموزان که دارای سابقه مردودی می باشند مورد بررسی قرار گرفته و با تجزیه و تحلیل یافته ها نتایج مفیدی عاید گردد.

به طور کلی دلایل انتخاب و بررسی این موارد ذیل می باشند.

۱- علاقه مند بودن به رفع این معضل اجتماعی (افت تحصیلی)

۲- موضوع تحقیق ارتباط مستقیم با رشته تحصیلی نگارنده در رشته برنامه ریزی درسی دارد.

۳- از دلایل دیگر که اهمیت این تحقیق را از لحاظ محقق معرفی می سازد عبارتند از

- کمک به مسولان آموزش برای طرح ریزی درست مطالب درسی

- کمک به معلمان برای شناخت موانع پیشرفت تحصیلی و کوشش در جهت رفع آنها

- افزایش آگاهی والدین نسبت به افت تحصیلی فرزندان و تلاش برای رفع این معضل اجتماعی.

فایده تحقیق

تحقیق حاضر می تواند اطلاعاتی به قرار ذیل در اختیار دیگران قرار دهد.

۱- اطلاعات کتابخانه ای پیرامون موضوع مورد مطالعه

۲- اطلاعاتی پیرامون نظر گروهی از دانش آموزان دارای سابقه مردودی

در زمینه رفع اجتماعی و اقتصادی فرهنگی ایشان

جامعه آماری : جامعه آماری این تحقیق دانش آموزان دختر سال سوم راهنمایی که سابقه مردودی دارند.

روش نمونه گیری :

روش نمونه گیری این تحقیق از طریق خوشه ای تصادفی انتخاب شده است.

در این تحقیق برای جمع آوری اطلاعات از روش کتابخانه ای سود جسته است برای جمع آوری اطلاعات میدانی از نوع سود جسته و برای جمع آوری اطلاعات میدانی از پرسشنامه استفاده شده است .

۱- پرسشنامه دانش آموزان حاوی ۲۰ سوال چند گزینه ای است .

هدف کلی: هدف کلی این تحقیق ارائه پیشنهادات بر اساس نتایج بدست آمده جهت کاهش افت تحصیلی است.

هدف ویژه : هدف بررسی و شناسایی ویژگیهای اجتماعی ، اقتصادی و فرهنگی دانش آموزان دختران سوم راهنمایی با سابقه شکست تحصیلی با توجه به اهداف کلی و ویژه سوالات ویژه تحقیق به قرار ذیل است.

۱- آیا دانش آموزان مردود در وضعیت اقتصادی بدی قرار دارند.

۲- آیا دانش آموزان مردود در وضعیت اجتماعی و فرهنگی پایین قرار

دارند.

۳- آیا دانش آموزان مردود از اوقات فراغت بطور نامناسب استفاده می

کنند.

۴- آیا دانش آموزان مردود دوستان نابابی دارند.

محدودیت های تحقیق:

محدودیت های این تحقیق عبارتند از : محدودیت های خارج از کنترل محقق

و محدودیت های قابل کنترل محقق

محدودیت های خارج از کنترل محقق : ۱- نداشتن همکاری لازم و کافی

دانش آموزان برای اجرای پرسشنامه ۲- در دسترس نبودن منابع آمار

وارقام مورد نیاز افت تحصیلی ۳- عدم همکاری دفتر داران مدارس در معرفی دانش آموزان مردود و عدم اطمینان نسبت به صداقت پاسخ دختران

ب - محدودیت های قابل کنترل توسط محقق

۱- در بررسی عوامل موثر در مردودی صرفا: ویژگیهای اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی دانش آموزان مطرح است.

۲- این تحقیق فقط روی دانش آموزان مردود انجام گرفته است.

۳- عمل تحقیق فقط در یک قطع انجام گرفته است

تعریف اصلاحات و واژه ها :

۱- افت تحصیلی (یا تکرار پایه)

تکرار یک کلاس برای دانش آموزان که در خلال یک سال تحصیلی در همان

کلاس و پایه ای که در سال قبل به سر می برد و به تحصیل و همان کاری

را انجام می دهد که در سال گذشته انجام داده است.

۲- پیشرفت تحصیلی :

دانش و مهارت کسب شده در مدرسه که معمولا میزان آن بوسیله نمرات

امتحانی یا نظریه معلم و یا هر دو معین می شده

۳- راهنمای تحصیلی :

عبارت است از توجه به تفاوت های فردی و لزوم کشف نیازهای نا همانند

دانش آموزان و برطرف کردن آن نیازها و کمیت دانش آموزان جهت

انتخاب شغل مناسب و ایجاد خط مشی موفقیت آمیز در زندگی دوره

راهنمایی تحصیلی همچنان که از نامش پیداست فرصتی است که طی آن

باید آمادگی نوجوان برای ادامه تحصیل و استعدادهایش برای رشته های

مختلف آموزشی متوسطه مورد مطالعه قرار گیرد.

۴- ویژگیهای اقتصادی :

منظور از ویژگیهای اقتصادی در این تحقیق خصوصیات از قبیل درآمد

خانواده شغل والدین ، وضعیت مسکن و امکانات آموزشی باشد.

۵- ویژگیهای اجتماعی و فرهنگی :

منظور از ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی - خصوصیتی از قبیل میزان تحصیلات والدین نگرش والدین نسبت به تحصیل ، ارتباط خانه و مدرسه رفتار والدین با دانش آموزان ، رفتار اعضای خانواده با دانش آموزان.

۶- فرهنگ :

فرهنگ از نظر جامعه شناسی عبارتست از : تمام عوامل مربوط به شناسایی و انتقاد هنر، اخلاقیات حقوق آداب و رسوم و مجموع دیگر امکانات علمی کسب شده بوسیله یک فرد در اجتماع.

۷- اوقات فراغت :

کار و فراغت مفاهیمی است که با وقت و زمان ارتباط دارد کار گذراندن وقت برای فعالیت خاص و با هدف خاصی است و فراغت وقت آزادی است که فرد به فعالیت خاصی مشغول نیست.

۸- نمونه :

تعداد محدودی از مشاهدات ، موارد یا افراد منتخب از یک جمعیت مجموعه عناصری که از یک جامعه بر حسب یک قانون احتمالات معین استخراج شده است.

۹- نمونه گیری :

۱- علل تشکیل دادن یک نمونه

۲- روش انتخاب مواردی که یک نمونه را تشکیل می دهد.

۱۰- نمونه گیری تصادفی : روش نمونه گیری که در آن تمام افراد یک جامعه

برای آن که در نمونه گنجانده شوند بخت برابر دارند.

۱۱- نمونه گیری خوشه ای

در این نمونه گیری نمونه از واحدهای گروهی مثلا خانواده ها تشکیل یافته

است که به صورت تصادفی تعیین می شود مشاهدات درباره عناصر مختلف

خوشه مستقل نیستند.

فصل دوم

ادبیات و پیشینه تحقیق

۱- شرایط و عوامل اقتصادی

الف - فقر و محدودیت اقتصادی

ب- نامناسب بودن مکان زندگی

ج- نامناسب بودن امکانات بهداشتی

د- کارکردن کودکان

۲- شرایط و عوامل فرهنگی و اجتماعی

الف- فرهنگ و رابطه آن با آموزش و پرورش

ب- تفاوت زبان و فرهنگ بومی با زبان و فرهنگ عمومی

ج- نگرش محیط و خانواده نسبت به تربیت کودکان از نظر جنسیت آنها

۳- شرایط عوامل خانوادگی

۴- محدودیتهای محلی و جغرافیایی و توزیع نامناسب امکانات آموزشی

تحقیقات انجام شده پیرامون موضوع تحقیق

ادبیات و پیشینه تحقیق

علل و عوامل متعددی باعث ایجاد افت تحصیلی یا اتلاف در نظام آموزش و

پرورش می گردند که میتوان آنها را به علل و عوامل خارجی نظام آموزش و

پرورش تقسیم نمود لیکن باید دانست که این علل و عوامل از یکدیگر جدا نبوده

و برهم تأثیر داشته و نمی توان آنها را به طور مجزا مورد بررسی قرار داد و

هر چند که عوامل داخلی نظام آموزشی عمده وابسته به عوامل و عناصر خارجی این نظام عوامل اجتماعی و فرهنگی اقتصادی و غیره می باشند.

باید یادآوری نمود که در تحقیق ما ضمن تأثیر بر روی علل و عوامل خارجی

آموزش و پرورش بوده است تا علل عوامل داخلی

بررسی تأثیر علل و عوامل خارجی نظام آموزش و پرورش بر افت تحصیلی :

از مهمترین عوامل خارجی موثر بر افت تحصیلی می توان به موارد زیر اشاره نمود.

الف- فقر و محرومیت اقتصادی :

فقر محرومیت به طور بارز یکی از عوامل است که تأثیر زیادی بر ترک

تحصیل و مردودی می گذارد ولی این زمینه بین فقر مطلق و فقر نسبی

تفاوت قائل شده بدین معنی که فقر مطلق با خود سختی معیشت ، کم

غذایی ، بد غذایی، مسکن نامناسب و کار کردن کودکان را به همراه دارد. که

همه این شرایط موجب فقدان و کمبود امکانات تحصیلی و نیامدن افراد به

مدرسه یا ترک تحصیل یا مردود می شوند با این وجود باید توجه کرد که

رابطه میان فقر و افت تحصیلی رابطه ای است که هم در کشورهای توسعه یافته موجود است و هم در کشورهای در حال توسعه ، حتی اگر که پایین ترین سطح فقر در کشورهای توسعه یافته برابر با سطح غنی و ثروت در کشورهای در حال توسعه باشد .

فقر نسبی نیز که رفع نا مناسب اقتصادی فرد را نسبت به افراد دیگر ارائه می کند. ممکن است خود نتیجه عوامل و متغیرهای زیادی باشد ولی بدون شک عاملی برای افت تحصیلی به حساب می آید زیرا که فقر اختلافات طبقاتی ایجاد می کند که در نتیجه آن تفاوت‌های در رشد و تکامل تفکر ، زبان ، رفتار و نگرش افراد نسبت به کار و استراحت بروز می نماید و علایق و انگیزه های پیشرفت تحصیلی افراد و یا عدم آن اهمیت حیاتی دارند.

ب- نامناسب بودن مکان زندگی:

افرادی که در شرایط فقر و محرومیت اقتصادی به سر می برند عموماً در مکانهای زندگی می کند که فاقد امکانات بهداشتی بوده از آب سالم و نور کافی محروم بوده منزل آنها عموماً یک فضای اطلاق مانندی است که تمام فعالیتهای زندگی خانواده و حتی آشپزی در آن انجام می گیرد و بدین

لحاظ محلی است دود زده پر رفت و آمد بسیار شلوغ و پر سرو صدا مکانی برای انجام کارهای شخصی و تکالیف درسی دانش آموزان در آن موجود نیست.

ج- نامناسب بودن امکانات بهداشتی : فقدان لوله کشی آب سالم به این مفهوم است که آب مشروب باید از فاصله های دور به محل زندگی حمل شود که این امر عدم پاکیزگی را در بر خواهد داشت و عدم رعایت بهداشت نامناسب و غذای مکفی که در این شرایط موجود است کودکان را

به انواع بیماریها دچار می سازد به طوری که هنگامی که آنان به سن مدرسه می رسند اگر از مرگ رهایی یافته باشند آن قدر فعالیت و ناتوان برای بیماریهای بیشتر می باشند که حضور مرتب آنان در کلاس و مدرسه غیر ممکن می سازد و این امر نیز بر افزایش میزان افت تحصیلی تأثیر مستقیم دارد.

د- کارکردن :

نیاز به کار کودکان و نوجوانان نیز که در شرایط فقر و محرومیت اقتصادی وجود دارد. یکی دیگر از عوامل افت تحصیلی به حساب می آید زیرا که در این قبیل شرایط امور زیادی در خانه - مزرعه ، و کسب و کار وجود دارند.

که می توان آنها را به عهده کودکان شش ، هفت ساله و بالاتر قرار داد. و
منافع حاصل از آنها را جهت کمک به اقتصاد ناچیز خانواده اختصاص داد.
برای این خانواده ها مخصوصا فصل جمع آوری محصول کشاورزی فصل
حیاتی است و نیاز به کار کودکان را تشدید می کند. بدین کار کودکان
مانع رفتن آنان به مدرسه خواهد بود و یا باعث حضور نامرتب آنان در
مدرسه و کلاس می گردد و این امر نیز عاملی برای تحصیل ، مردودی و
افت تحصیلی می باشد.

۳- شرایط و عوامل فرهنگی و اجتماعی:

الف) فرهنگ و رابطه آن با آموزش و پرورش:

فرهنگ عبارت است از تمام عوامل مربوط به شناسایی ، اعتماد ، هنر و
اخلاقیات ، حقوق و آداب و رسوم و مجموع دیگر امکانات علمی کسب شده
به وسیله یک فرد و اجتماع نظر به اینکه عوامل مذکور مکتب از جامعه است
لذا می توان گفت که فرهنگ میراث اجتماعی است پس فرهنگ به مثابه یک

اصل سازمان دهنده در هر جامعه ای دخالت دارد و این ارزشهای آن جامعه است.

برای نوسازی جامعه با نوگزینی ارزشها، بر آموزش و پرورش لازم است که با سیاستهای خاص ارزشهای نوی را در قالب ارزشهای کهنه بریزد. به این معنی که با گسترش علوم و فنون و به کار گرفتن خلاقیتها، دگرگونی ارزشهای اجتماعی را به طور غیر مستقیم انجام دهد تا ضمن نوآوری غلیان خشم سنت گرایان را نیز دامن نزند تعلیم و تربیت برخوردار از رهبری قادر می تواند همچون عامل موثری در این مورد بکار رود.

پویایی فرهنگ در هر جامعه ای نوگرایی و نوسازی را دامن می زند و بوسیله فرهنگ نو پا ملتی می تواند با شرایط محیطی متغیر خود را تطبیق دهد لازمه اقدام به نوسازی و تغییر ارزشهای فرهنگی در شئون اجتماعی مرهون تکامل شناخت مردم یک جامعه است که هر فرد آن با بکار گرفتن تجارب عمومی خود و محصولات فکری و دیگران استعداد دگرگونی را در خود تقویت نمایند چون این بهترین راه تجلی نیازهای رفاهی انسانهاست . بطوریکه مذکور افتاد وظیفه آموزش و پرورش در این مورد کاملا خطیر و سنگین است چون باید طبقات مختلف جامعه را از نعمت دانش آموختن بهره

مند سازد و حس رابطه را در آنها بیدار کند تا راه تعادل دگرگونی مثبت فکری حاصل شود.

ب تفاوت زبان و فرهنگ بومی با زبان فرهنگ عمومی جامعه:

در بسیاری از نقاط جهان زبانهای محلی متعدد و متفاوتی وجود دارند که مردم آن نواحی با آنها تکلم می کنند و تفکر آنان نیز عموماً تحت تأثیر این زبانهای محلی شکل می گیرد و فرهنگ خاصی را نیز این زبان ها تکوین و

تکامل می بخشند ولی اکثراً آموزش و پرورش رسمی با زبان رسمی انجام می گیرد که عموماً شناختن گسترده تر و پیچیده تر داشته و ارائه کننده مفاهیم تجارب وسیع تر می باشد. بدین لحاظ کودکانی که زبانهای محلی تکلم می کنند عموماً با زبان رسمی که در مدارس برای آموزش مورد استفاده قرار می گیرد آشنا نیستند این امر پیشرفت تحصیلی آنان را با مانع مواجه می سازد.

با توجه به آنچه گذشت و با توجه به رابطه نزدیکی که بین زبان و تفکر موجود است مساله اساسی در این زمینه ، تنها تامین زبان کارآمد تر برای تحصیل که در مدرسه نیست بلکه مساله اساس وحدت بخشنده فرهنگهای

مختلف یک جامعه است از طریق زبان مشترک، خواه زبانهای بومی محلی
مورد استفاده باشند یا نباشند

ج- نگرش محیط و خانواده نسبت به تربیت کودکان از نظر جنسیت
آنان.

در بسیاری از کشورهای جهان بخش عظیمی از کودکان و نوجوانان و
جوانان که از آموزش و پرورش محروم مانده اند یا پس از طی دوره

ابتدایی آموزش و پرورش را ترک نموده اند دختران می باشند این واقعیت
تا اندازه زیادی موارد کمبود امکانات و نیروهای لازم مخصوصاً معلمان
زن، برای آموزش پرورش و عموماً در نقاط روستایی است و بخش مهمی
از آن نیز موارد نگرش کمی افراد خانواده ها نسبت به تعلیم و تربیت
دختران است که بر اثر عدم توجه به نقش مهم زنان در ساخت اجتماع و

خانواده و احراز مشاغل و فعالیتهای اقتصادی دختران را نیازمند به
آموزش و پرورش پیشرفته نمی دانند و علی رغم پیشرفت تحصیلی مطلوب
دختران در نظام آموزشی، ازدواج زودرس آنان آنها را از تحصیل علم و
دانش و کسب آموزش و پرورش پیشرفته بازداشته، باعث ترک تحصیل

آنان می شوند و مشکلات و مسایل فراوان روانی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی برای آنان و جامعه به طور کلی فراهم می نماید.

۳- شرایط و عوامل خانوادگی: در بسیاری از موارد افت تحصیلی اعم از

مردودی یا ترک تحصیل یا دیگر انواع آن موارد شرایط و عوامل خانوادگی

کودکان و نوجوانان است هر چند که شرایط و عوامل خانوادگی موثر بر

افت تحصیلی از دیگر عوامل اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی جدا نیست ،

اما چنین نیست که همیشه نا مناسب بودن شرایط خانوادگی نتیجه شرایط

نامناسب اقتصادی ، اجتماعی بیرون از خانه باشد از طرف دیگر وجود

شرایط مساوی و امکانات اقتصادی در منزل به تنهایی تامین کننده

نیازهای کودکان ، نوجوانان و جوانان نیست بلکه فراهم بودن شرایط امنیت

روانی و عاطفی در خانه یک عامل قطعی برای جلوگیری از شکست برای

جلوگیری از شکست تحصیلی است نبودن پدر و مادر یا هر دو ، وجود اختلاف خانوادگی و جدایی والدین از یکدیگر و یا وجود اعتبار در منزل در همه جا از فراهم بودن شرایط امنیت روانی و عاطفی به شدت می کاهند و رابطه بسیار نزدیکی با مسائل و مشکلات آموزش و پرورش ، دانش آموزان کمبودهای آنان و افت تحصیلی دارند.

بیسوادی والدین نیز عامل دیگری است که هم از نظر عدم درک وظایف مدرسه و برنامه های آنان و تداوم حضور مرتب دانش آموزان در مدرسه

مشکلاتی برای تحصیل دانش آموزان در کار مدرسه فراهم می آورد و هم از نظر ناتوانی آنان در کمک فکری و عملی به امور برنامه درسی دانش آموزان ، در منزل از پیشرفت مناسب تحصیلی فرزندان آنان می کاهد .

باید یادآوری نمود که پیشرفت تحصیلی افراد مخصوصاً در سالهای اولیه تحصیل تا اندازه زیادی مرهون رشد و تکامل نوپای دانش آموزان می

باشد لیکن بررسیهای انجام شده روشن نموده که خانواده های بی سواد در مکالمات روزمره خود از تعداد لغات محدودی استفاده می کنند که این

دامنه استفاده از لغات برای پیشرفت تحصیلی فرزندان آنان به هیچ وجه کافی نیست و نارسایی و کمبود خزانه لغات خانواده باعث عدم پیشرفت

تحصیلی فرزندان آنان می گردد که در زمینه مسایل و مشکلات زبان قبلا به طور مختصر شد.

۴- محدودیتهای محلی و جغرافیایی و توزیع نامناسب امکانات آموزشی:

بررسی وضع آموزش و پرورش کشورهای مختلف، مخصوصاً در

کشورهای جهان سوم، مشخص می نماید که امکانات آموزشی در مناطق

روستایی به مراتب نامناسب تر از مناطق شهری است این امر از طرفی

مربوط به محدودیتهایی مالی و کمبود بودجه آموزش نسبت به نیازهای

جامعه به طور کلی است و تا اندازه زیادی ناشی از شرایط طبیعی و

موقعیت جغرافیایی این مناطق است که باعث پراکندگی و دور بودن این

نقاط از مراکز شهری، جاده های نامساعد آنها فقدان امکانات پیشرفت

زندگی از قبیل آب سالم، مسکن نامناسب و حداقل امکانات بهداشتی و

درمانی، جاذبه ای برای خدمت معلمان با تجربه و کارآمد نداشته و از

تاسیسات و تجهیزات آموزشی لازم نیز برخوردار نگشته است.

کمبود مدارس و امکانات آموزش و پرورش در حاشیه شهرهای بزرگ نیز به چند نوبته شدن تعداد زیادی از مدارس این مناطق انجامیده است عمدتاً منجر به مهاجرت‌های بی رویه می شود در این شرایط در این شرایط مناطق روستایی و حتی حواشی شهرهای بزرگ کمبود مدارس و امکانات نامناسب تعلیم و تربیتی و آموزگاران کم تجربه روبرو هستند که این عوامل همراه با شرایط نامناسب زندگی ساکنین این مناطق و دیگر عوامل فرهنگی و اجتماعی و اقتصادی حاکم بر آنها ، دسترسی به تحصیل و یا ادامه موفقیت آمیز آن را برای فرزندان ساکنین این مناطق غیر ممکن ساخته باعث ترک تحصیل مردودی و افت تحصیلی می گردند.

تحقیقات انجام شده پیرامون موضوع تحقیق:

تا کنون تحقیقات بسیاری در زمینه افت تحصیلی بعمل آمده است که بیانگر اهمیت این موضوع و توجه به محققین صاحب نظران و مراکز علمی

سازمانهای آموزش و پرورش به این مسئله بوده است لذا در این قسمت به

پاره ای تحقیقات در رابطه با افت تحصیلی و مسائل جانبی آن می پردازیم.

به سال ۱۳۷۹ تحصیلی به عنوان « بررسی عوامل موثر خانوادگی در

مردودی دانش آموزان» به عنوان پایان نامه کارشناسی توسط آقای نیکو

انجام شده که خلاصه نتایج آن به شرح ذیل است .

۱- کمی سطح درآمد خانواده که به شغل و در نتیجه درآمد پدر و مادر یا

سایر افراد خانواده دارد قادر است زمینه نامساعدی را برای دانش آموزان

فراهم آورد.

۲- فوت پدر و مادر یا جدایی آنها ضربات روحی بیشماری را برای فرزندان خانواده وارد می آورد که کمبود محبت یکی از نتایج آن است و این خود عامل بزرگی برای عدم پیشرفت آنان در امور تحصیلشان به حساب می آید.

۳- سواد پدر و مادر که علت بزرگی است برای عدم رسیدگی آنها به امور درسی فرزندان در ارتباط مستقیم می باشد یا شغل و نیز درآمد حاصله از آن خود مشکل دیگری بر سر راه موفقیت دانش آموزان است.

۴- زندگی عده ای ۷ یا ۶ نفر در یک اتاق تحمل سر و صدا و عدم وجود مکان مناسب و خلوت برای مطالعه مواد درسی عاملی است که در عدم پیشرفت تحصیلی دانش آموزان موثر می باشد.

۵- اختلاف خانوادگی عامل دیگری است که باعث افت تحصیلی می شود.

۶- والدینی که به دلایلی اعم از کمی دقت ، عدم سواد کافی و مخصوصاً بی مسئولیتی نسبت به آینده فرزندان از رسیدگی به امور شخصی از آنجا که درس مدرسه نیز آن است خودداری می کند و باعث مردودی آنها می شوند.

۷- پدر و مادرانی که برای برانگیختن میل و علاقه و پشتگرمی و

امیدوارانه به فکر تشویق و ترغیب فرزندانشان نیفتاده اند به طور

مستقیم و غیر مستقیم در نتیجه تحصیلی آنها موثر خواهند بود.

۸- عدم وجود کسانی که در منزل قادر باشند در امور درسی دانش

آموزان کمک نمایند و مشکلات ناشی از عدم فهم مطالب نارسایی

تدریس معلم و پیشگیری و حجیم بودن کتب را بر طریقی از میان

پیوند به عنوان عامل مهم و موثری در زمینه پیشرفت تحصیلی دانش

آموزان محسوب می شوند.

۹- کمی امکانات در خانه و خانواده چه از نظر مادی و چه از نظر معنوی

جهت بهره گیری صحیح و مناسب از اوقات بیکاری بی توجهی ،

والدین به برآوردن این نیاز فرزندانشان مخصوصاً در مورد دختران

در در تضعیف روحیه قوای ذهنی آنان نقش مهمی خواهد داشت.

فصل سوم

روش و مراحل اجرایی تحقیق

- روش تحقیق
- جامعه آماری
- نمونه آماری
- شیوه های جمع آوری اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

روش و مراحل اجرایی تحقیق

با توجه به موضوع تحقیق که عبارتست از بررسی ویژگیهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی دانش آموزان فعالیتهای ذیل در این فصل صورت گرفته است.

چگونگی انتخاب روش تحقیق، چگونگی انتخاب جامعه گروه و نمونه ۳-

چگونگی انتخاب روشها و اجرای تحقیق

- روش تحقیق:

برای بررسی سوالات ویژه در این تحقیق از روشهای تحقیق توصیفی استفاده شده است روش تحقیق توصیفی به توصیف دقیق حقایق و بیان خصوصیات دسته ای خاص یا موضوع مورد علاقه محقق می پردازد و شامل بررسی عقاید و نیازها و خصوصیات یک گروه می شود.

و همچنین این روش در کتاب دیگری تحت عنوان روش تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی توصیف شده است که پژوهشگر در این گونه تحقیقات سعی می کند تا آنچه هست را بدون هیچگونه دخالت یا استنتاج ذهنی گزارش دهد. و نتایج عینی از موقعیت بگیرد.

در تحقیق حاضر هدف محقق توصیف عینی واقعی و منظم ویژگیهای اجتماعی اقتصادی فرهنگی یک گروه از دانش آموزان با سابقه شکست تحصیلی می باشد .

– جامعه آماری

جامعه آماری دانش آموزان سوم راهنمایی (دخترانه کرج) که دارای سابقه

شکست تحصیلی می باشد.

- نمونه آماری :

روش نمونه گیری در این تحقیق از طریق خوشه ای تصادفی انتخاب شده است. جمعاً ۱۰۰ نفر بوده و پرسشنامه حاوی ۲۰ سوال چند گزینه ای می باشد.

شیوه جمع آوری اطلاعات :

جهت مشخص نمودن ویژگیهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی دانش آموزان پرسشنامه ای تهیه گردیده جهت جمع آوری اطلاعات به گروهی از دانش

آموزان ارائه گردیده

به منظور شناخت ویژگیهای اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی دانش آموزان

مردود مورد مطالعه پرسشنامه ای حاوی ۲۰ سوال بسته پاسخ تنظیم

گردید و پس از آزمایش مقدماتی در تعداد ۱۰۰ نفر از دانش آموزان گروه

نمونه قرار گرفته است پس از پاسخ گوئی گروه مورد نظر به سوالات

پرسشنامه اطلاعات لازم در زمینه های زیر جمع آوری گردیده است.

۱- خصوصیات اقتصادی دانش آموزان مورد مطالعه از جمله در آمد

خانواده شغل والدین وضعیت مسکن و اشتغال دانش آموزان مورد مطالعه

قرار گرفت

۲- خصوصیات اجتماعی و فرهنگی دانش آموزان مورد مطالعه از جمله

تحصیلات والدین نگرش والدین نسبت به تحصیل ، ارتباط والدین با مدرسه

۳- چگونگی گذراندن اوقات فراغت دانش آموزان

۴- ویژگیهای دوستان دانش آموزان مورد مطالعه

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات و یافته ها:

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده از روشهای آمار توصیفی

استفاده شده است .

فصل چهارم

تجزیه و تحلیل اطلاعات

- جداول یافته های جامعه از پرسشنامه های دانش آموزان

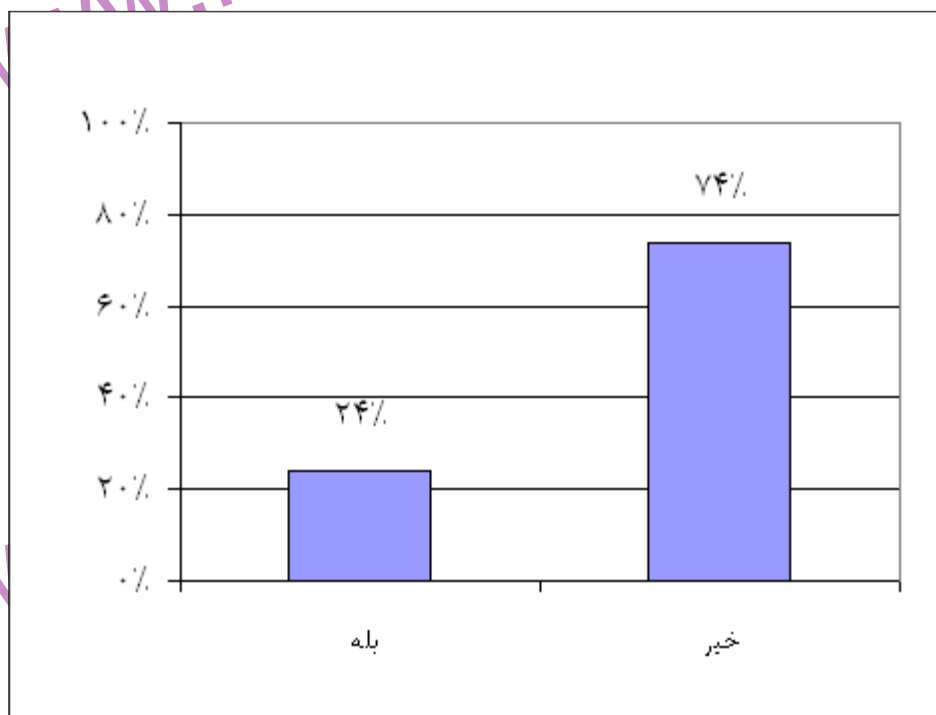
- تحلیل یافته های دانش آموزان

۱- در آمد خانواده کم است و مخارج زندگی ما را تامین نمی کند. بله
خیر

سوال ۱ از بین ۱۰۰ نفری که به این سوال پاسخ داده اند ۲۶ پاسخ مثبت و ۷۴ پاسخ خیر را انتخاب کرده اند. ۲۶٪ پاسخ مثبت و ۷۴٪ پاسخ منفی داده اند

جواب		ردیف
خیر	بله	
۷۴٪	۲۶٪	۱

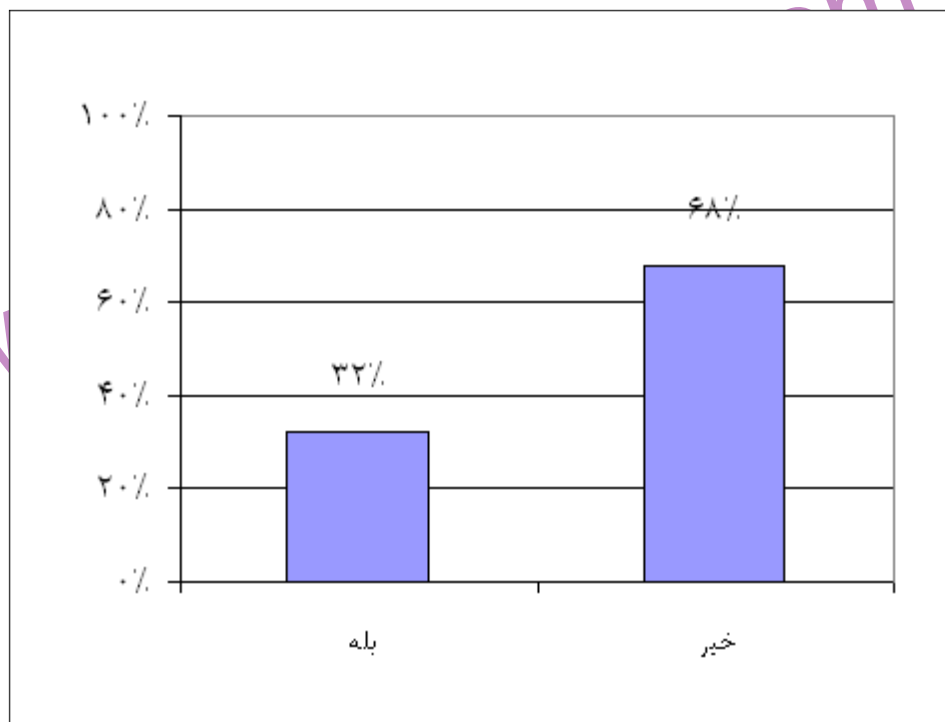
۲- همیشه مجبورم از لوازم تحصیلی ارزان قیمت استفاده کنم . بله

خیر

سوال ۲ از بین ۱۰۰ نفری که به این سوال پاسخ داده اند ۳۲ نفر پاسخ مثبت

و ۶۸ نفر پاسخ منفی داده اند . ۳۲٪ مثبت و ۶۸٪ پاسخ منفی داده اند.

جواب		ردیف
خیر	بله	
۶۸٪	۳۲٪	۱

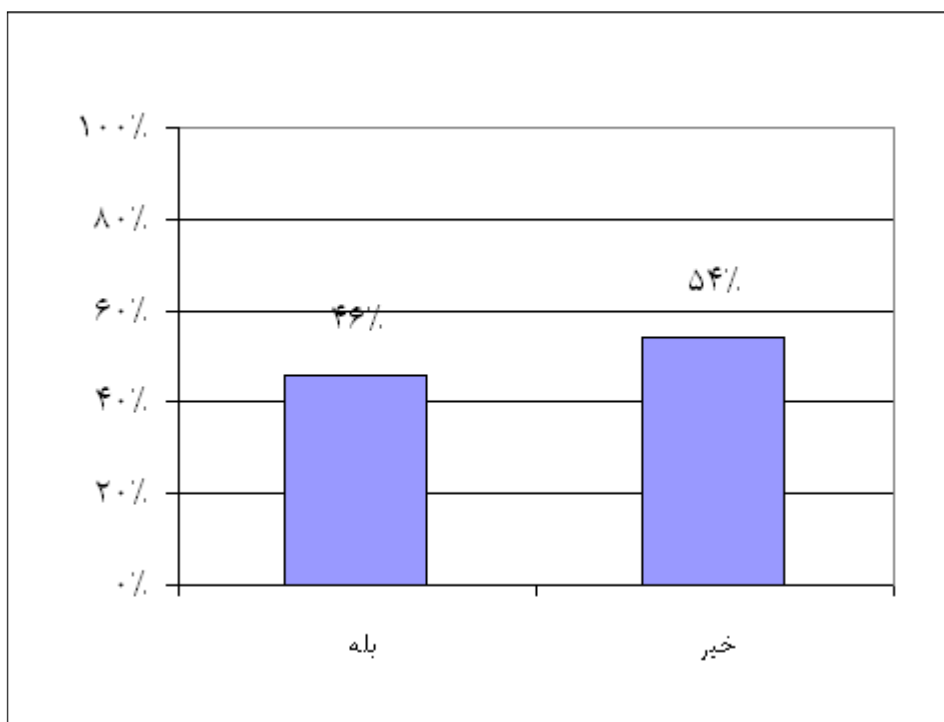

۳- برای مطالعه اتاق جداگانه و مستقل ندارم . بله خیر

سوال ۳ از بین ۱۰۰ نفری که به این سوال پاسخ داده اند ۴۶٪ پاسخ مثبت و

۵۴٪ پاسخ منفی داده اند

جواب		ردیف
خیر	بله	
۵۴٪	۴۶٪	۱

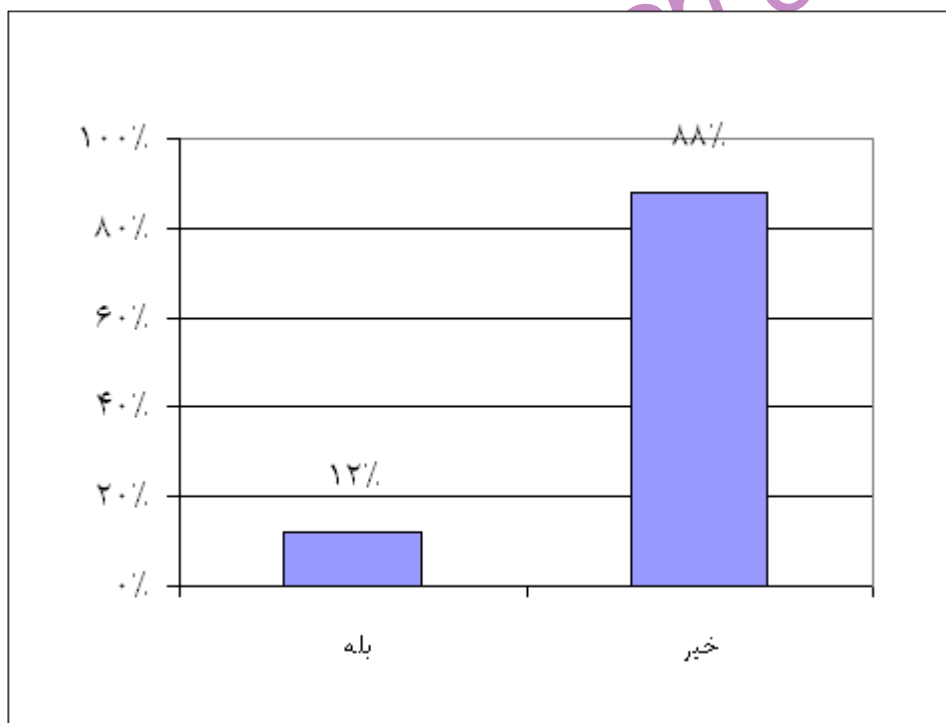

۴- برای کمک به درآمد خانواده مادرم نیز مشغول به کار می باشد. بله

خیر

۸۸٪ پاسخ خیر و ۱۲٪ پاسخ بله داده اند

جواب		ردیف
بله	خیر	
۱۲٪	۸۸٪	۱

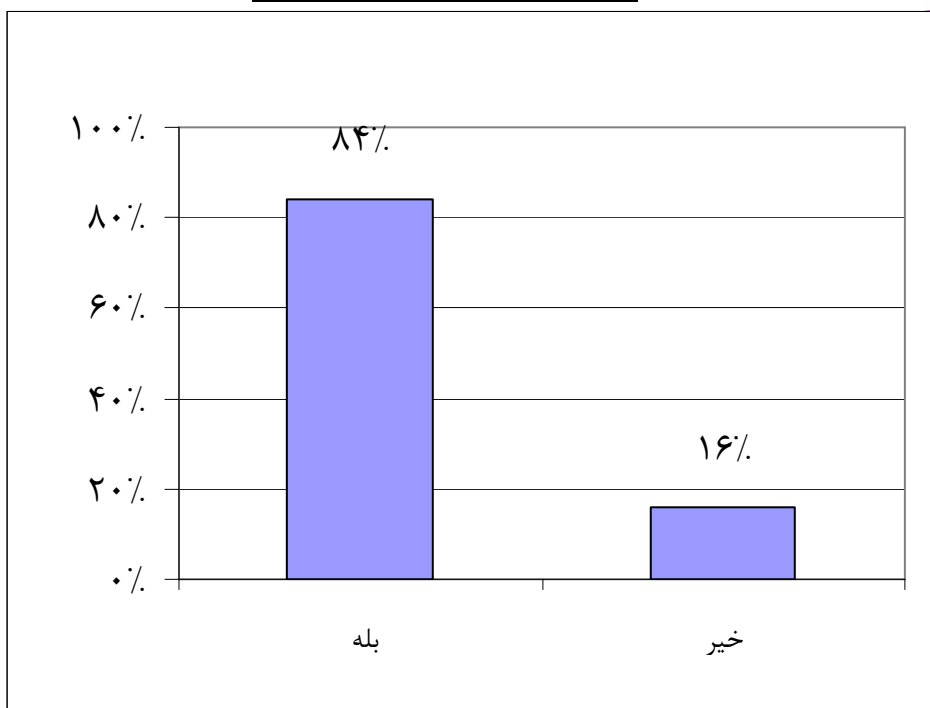

۵- آیا والدینتان به تحصیل اهمیت می دهند آن را مفید می دانند . بله

خیر

۸۴٪ درصد پاسخ بله و ۱۶٪ پاسخ خیر را انتخاب کرده اند

جواب		ردیف
خیر	بله	
٪۱۶	٪۸۴	۱

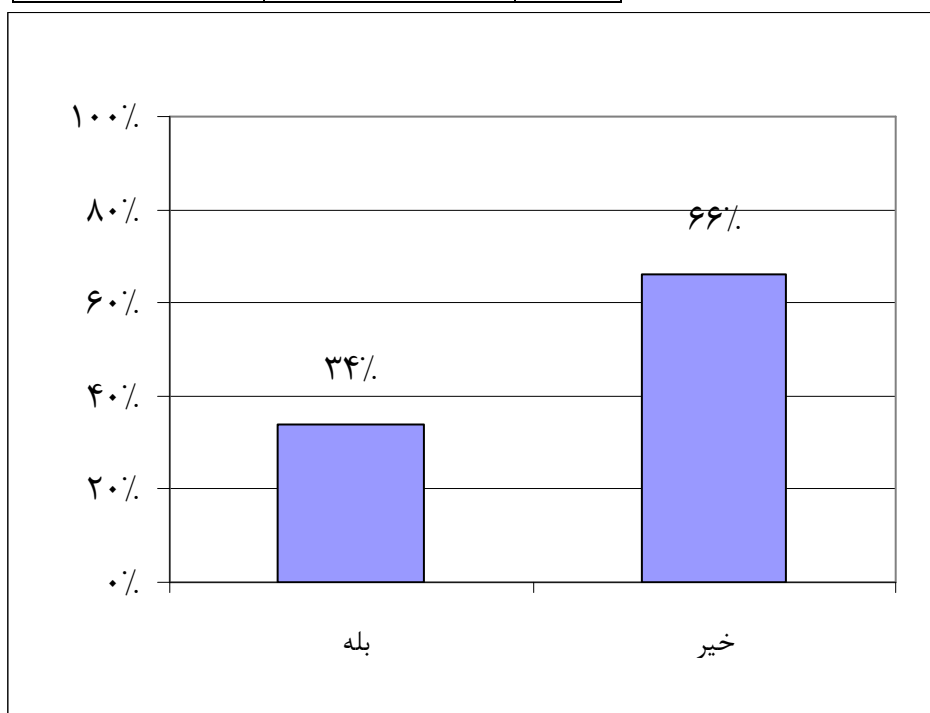
www.kandoo.cn.com

۶- در خانه به علت فضای کم نمی توانم با آرامش درس بخوانم

۳۴٪ پاسخ بله و ۶۶٪ پاسخ خود را خیر انتخاب کرده اند پس فضای خانه

کم تاثیری در مردودی فرزندان ندارد.

جواب		ردیف
خیر	بله	
۶۶٪	۳۴٪	۱

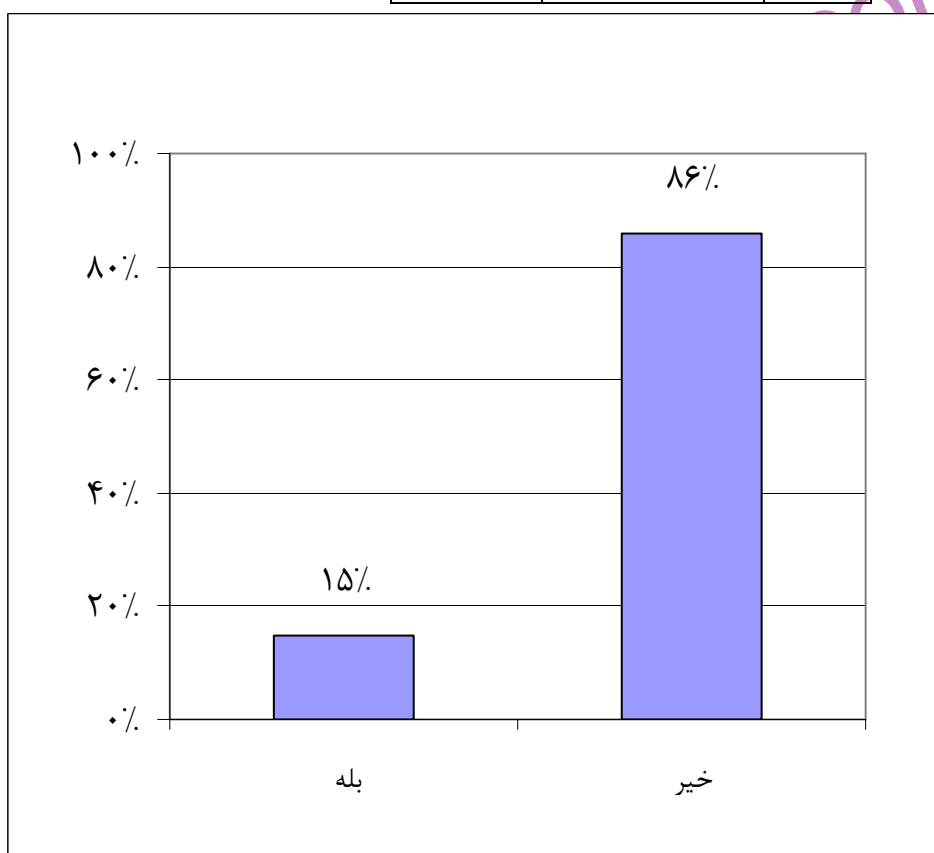

۷- برای بعضی از درس‌های معلم خصوصی دارم یا از کلاس‌های

خصوصی استفاده می‌کنم . بله خیر

۱۵٪ جواب بله و ۸۶ نفر جواب خیر داده‌اند

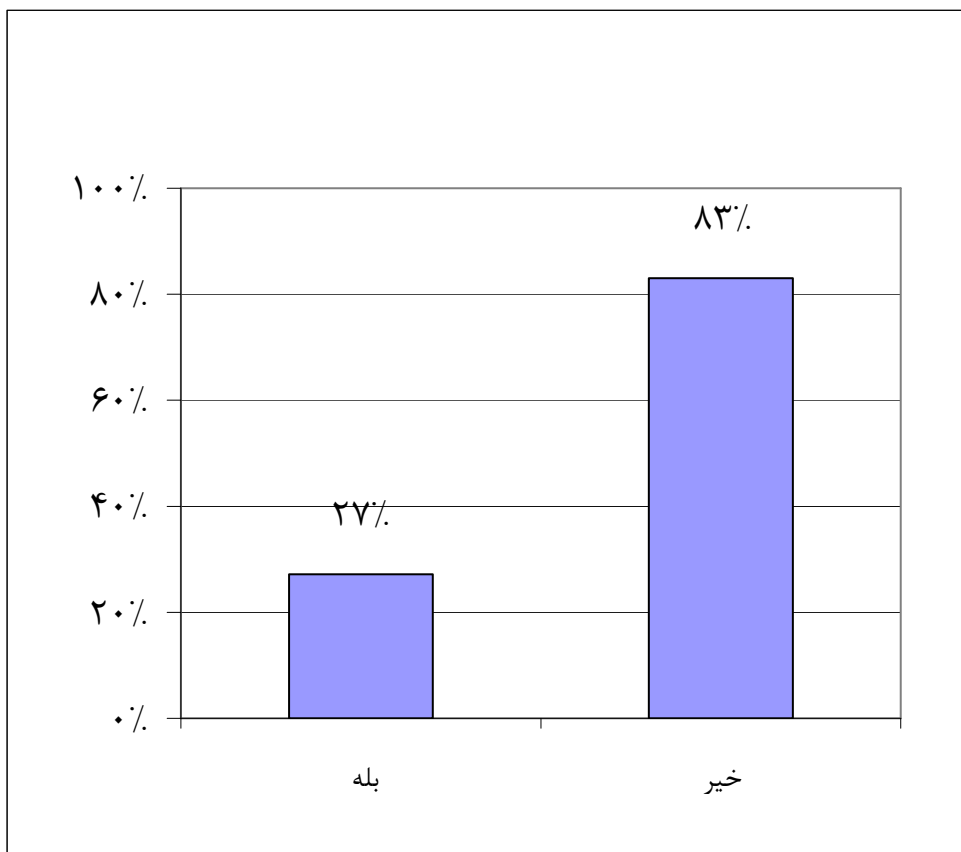
جواب		ردیف
خیر	بله	
٪۸۶	٪۱۵	۱

۸- والدین من هیچوقت به من اهمیت نمی دهند. بله خیر

۱۷٪ جواب مثبت و ۸۳٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند.

جواب		ردیف
بله	خیر	
۲۷٪	۸۳٪	۱

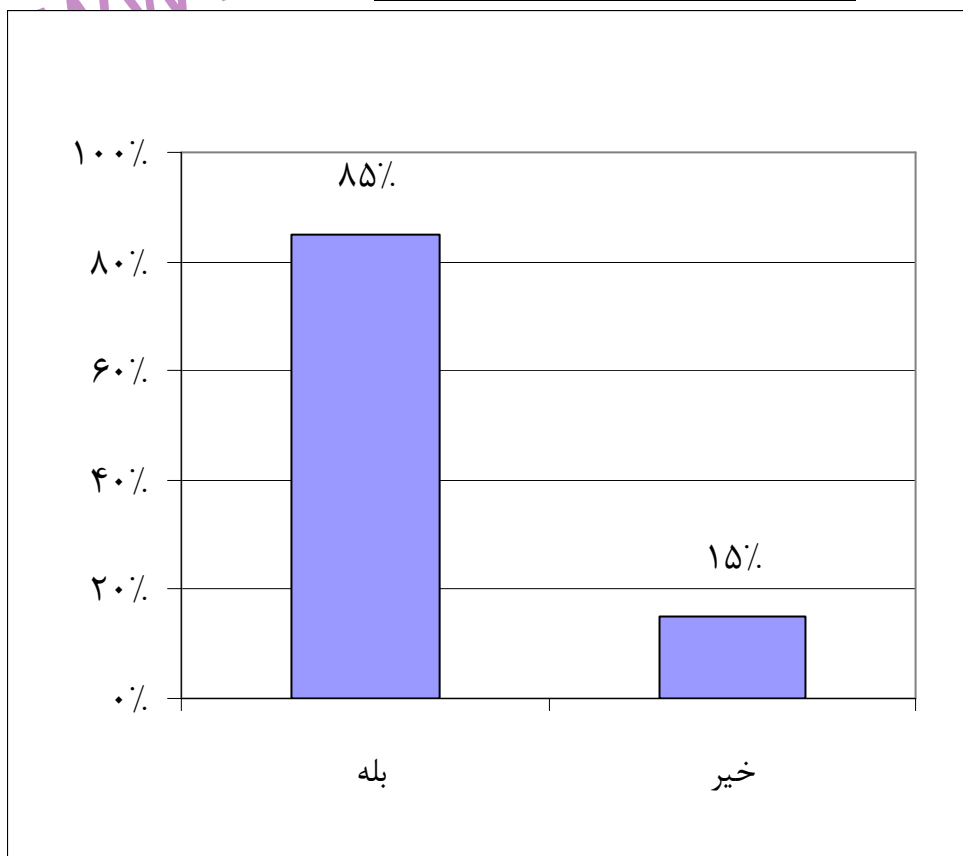

۹- پدر و مادرم به یکدیگر احترام می گذارند. بله خیر

۸۵٪ بله را انتخاب کرده اند و ۱۵٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند

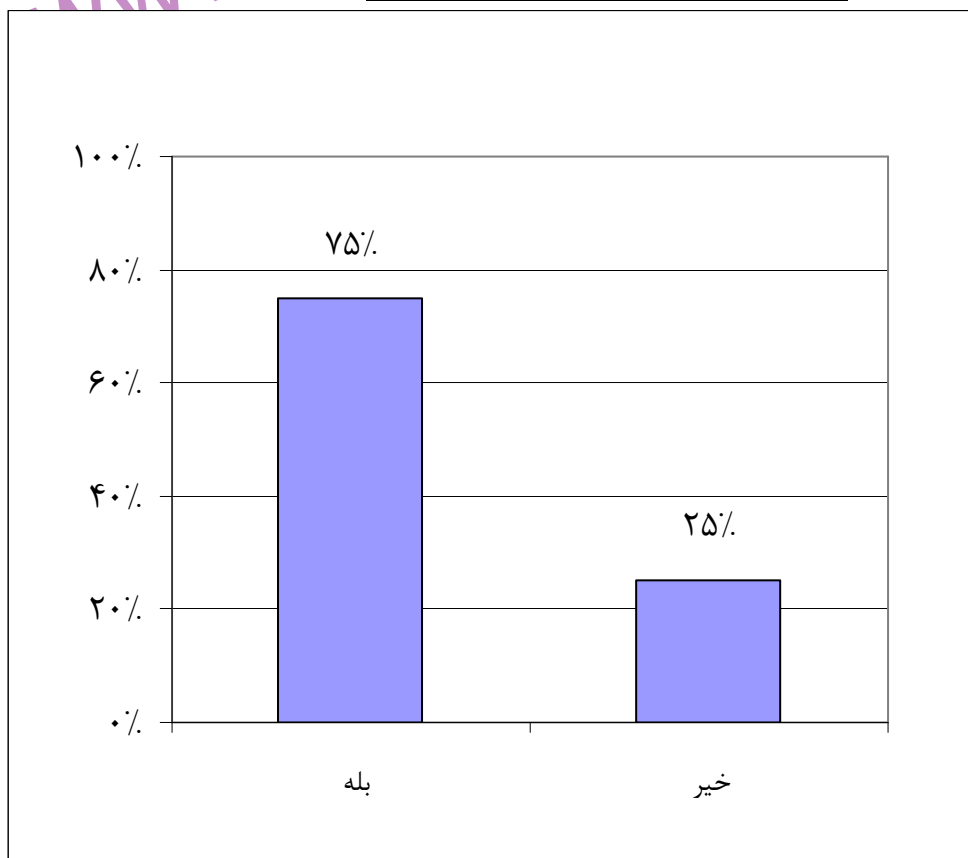
جواب		ردیف
بله	خیر	
۸۵٪	۱۵٪	۱

۱۰- محیط خانواده آرام و دوستانه است. بله خیر

۷۵٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۲۵٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند

جواب		ردیف
بله	خیر	
۷۵٪	۲۵٪	۱

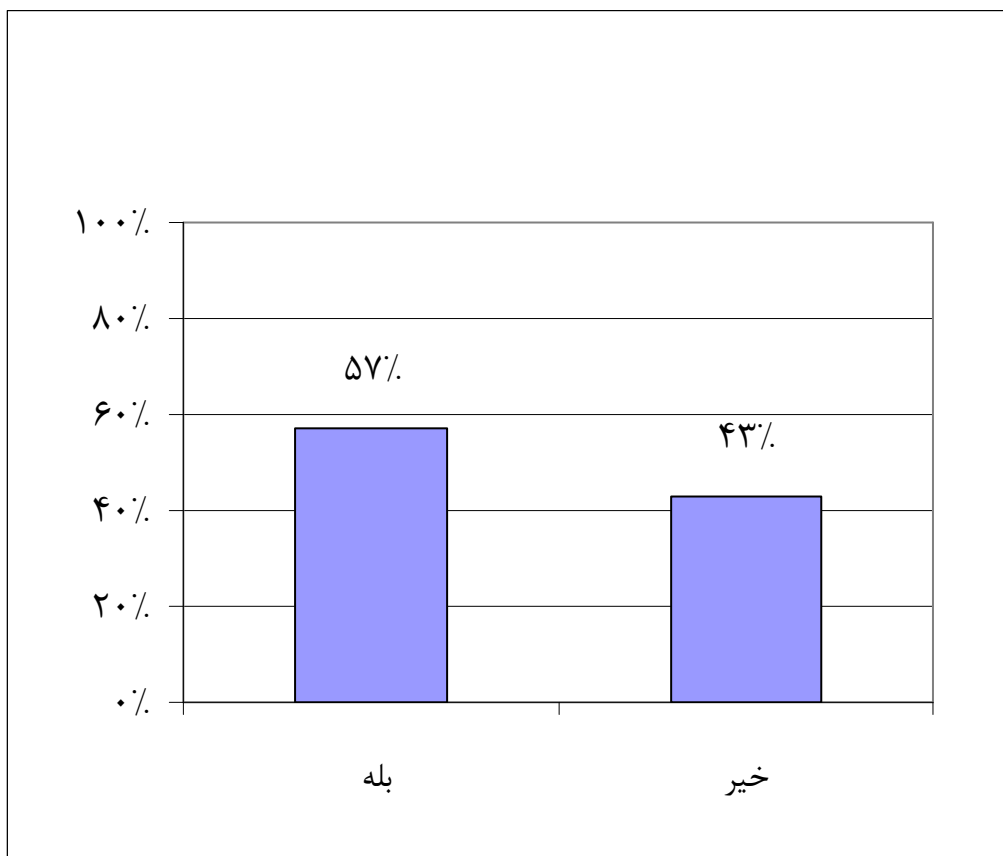

۱۱- گاهی اوقات اختلاف نظر خانواده منجر به جر و بحث و مشاجره می

شود. بله خیر

۵۷٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۴۳٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند

جواب		ردیف
بله	خیر	
۵۷٪	۴۳٪	۱

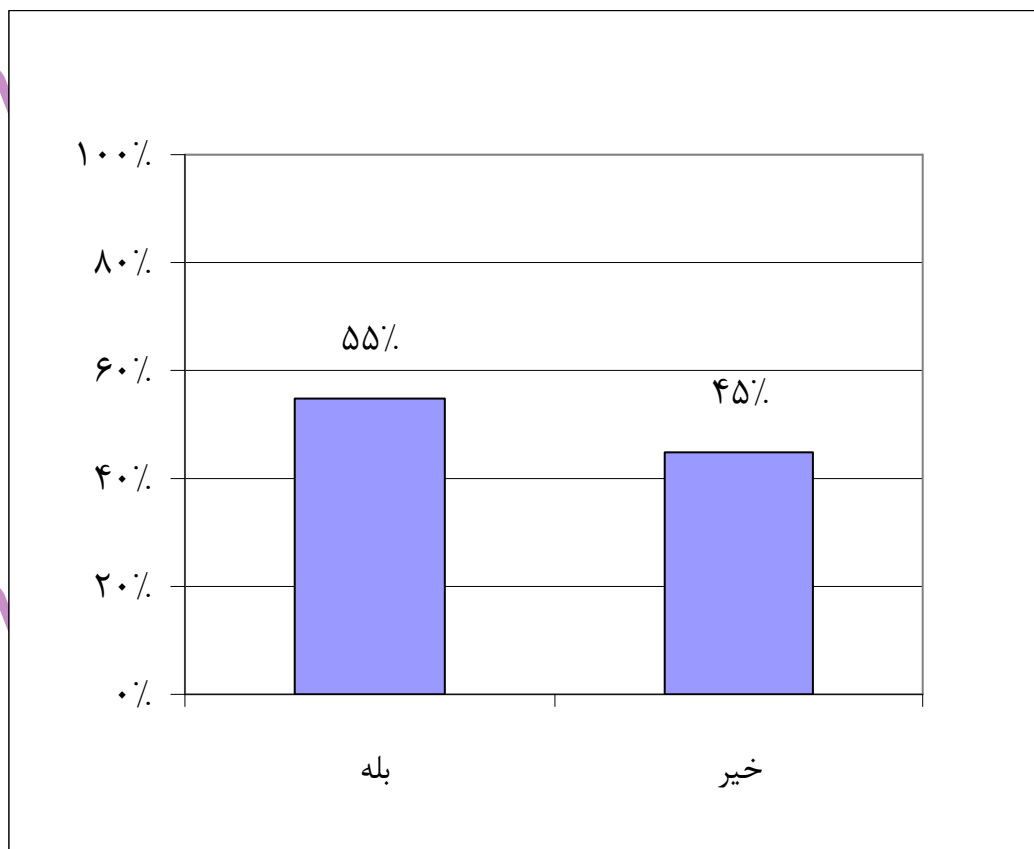

۱۲- آیا والدین شما برای رسیدگی به وضع درستان به مدرسه می آیند.

بله خیر

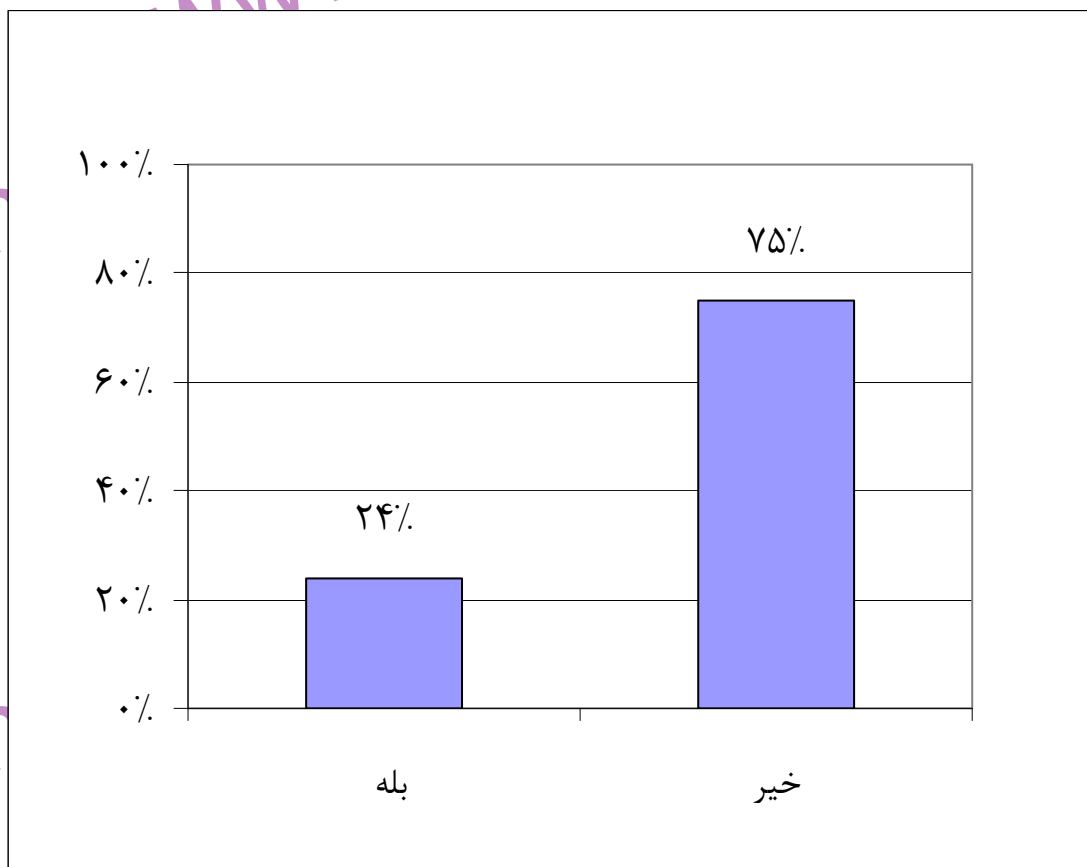
۵۵٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۴۵٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند.

جواب		ردیف
بله	خیر	
۵۵٪	۴۵٪	۱

۱۳- آیا در خانواده مشکل اخلاقی دارید؟
بله خیر
۲۴٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۷۵٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند.

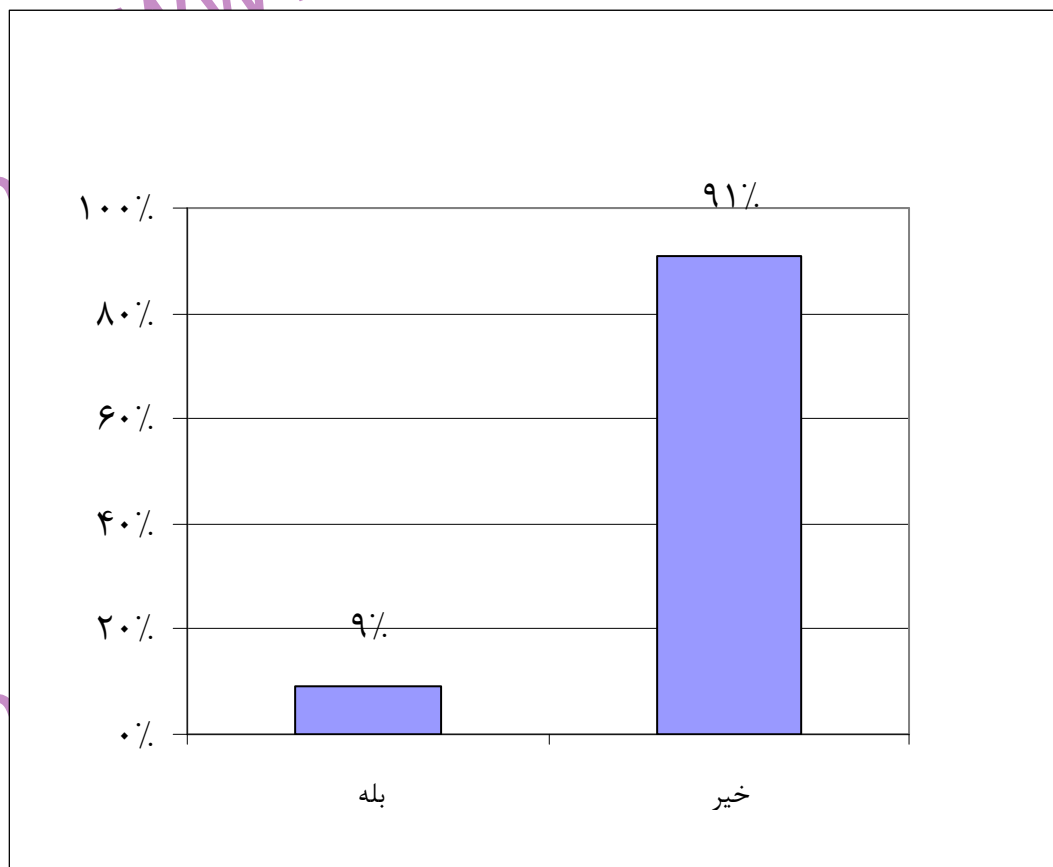
جواب		ردیف
خیر	بله	
۷۵٪	۲۴٪	۱

۱۴- آیا همراه تحصیل به شغلی اشتغال دارید. بله خیر

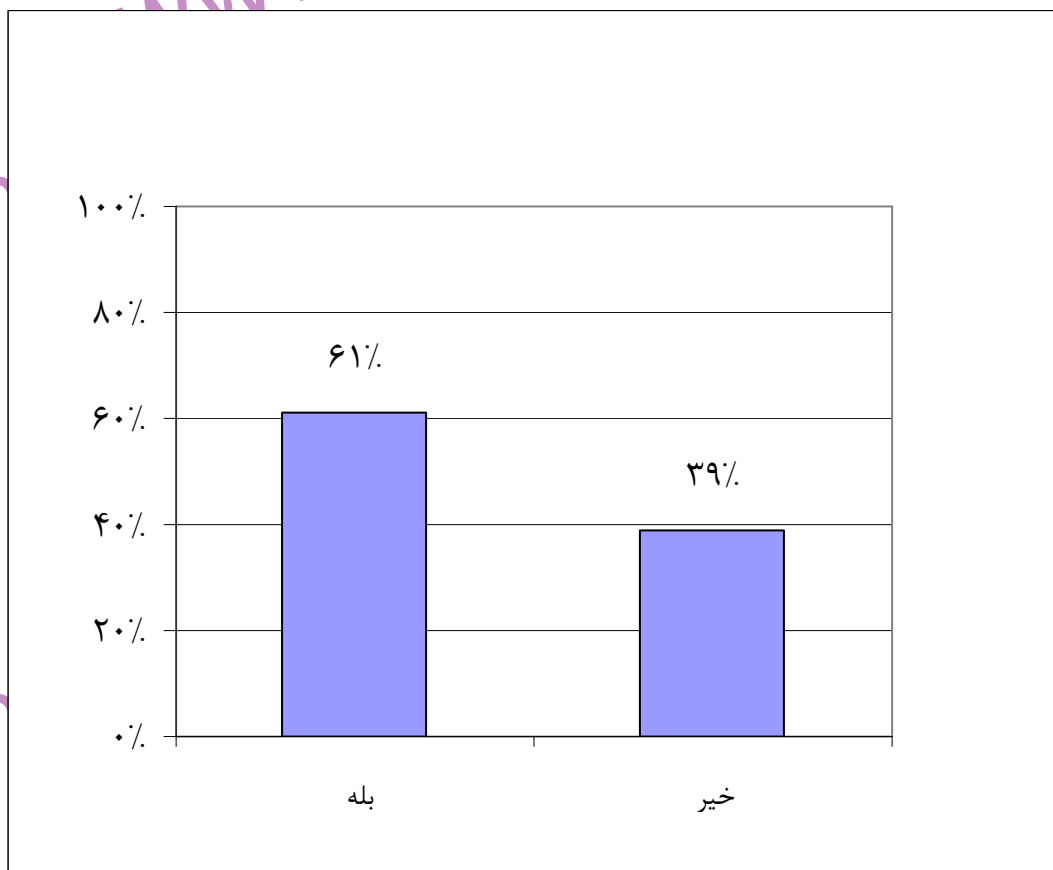
۹٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۹۱٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند.

جواب		ردیف
بله	خیر	
۹٪	۹۱٪	۱

۱۵- آیا در فعالیتهای غیر درسی شرکت می کنید؟ بله خیر
۶۱٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۳۹٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند.

جواب		ردیف
بله	خیر	
۶۱٪	۳۹٪	۱

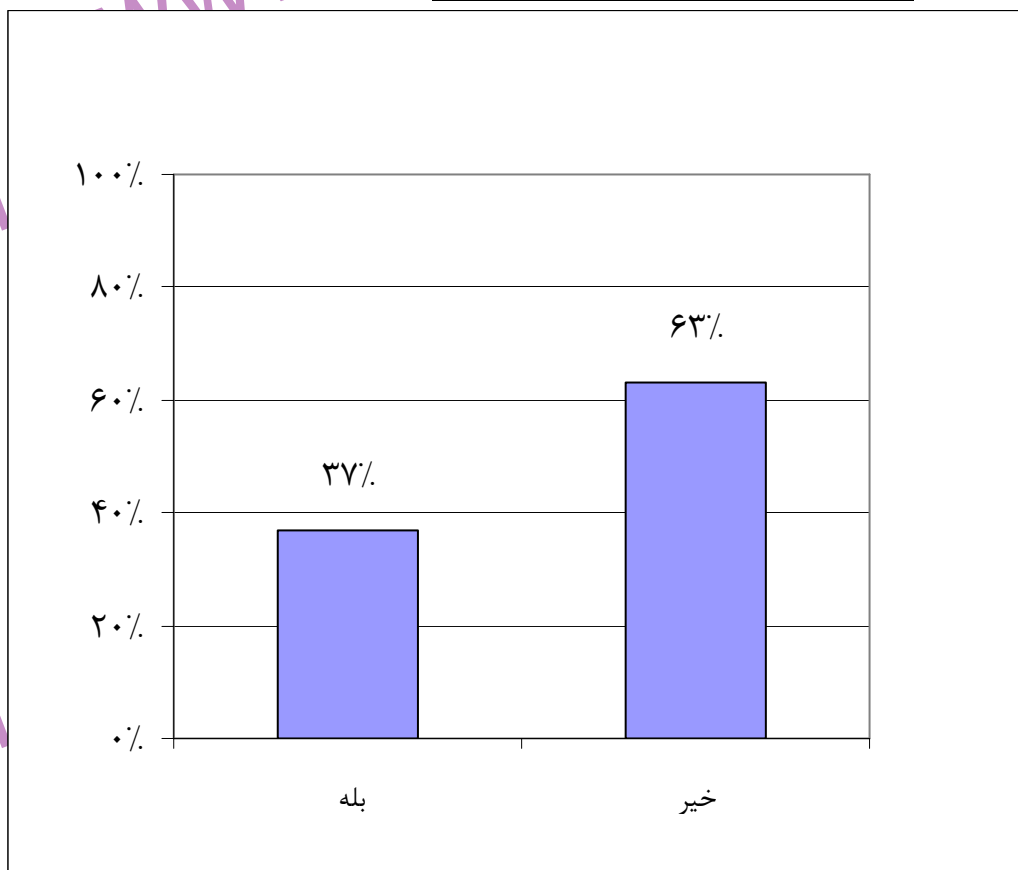

۱۶- فکر می کنید فعالیتهای غیر درسی در مردودی شما موثر بوده اند.

بله خیر

۳۷٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۶۳٪ جواب خیر داده اند.

جواب		ردیف
بله	خیر	
۳۷٪	۶۳٪	۱

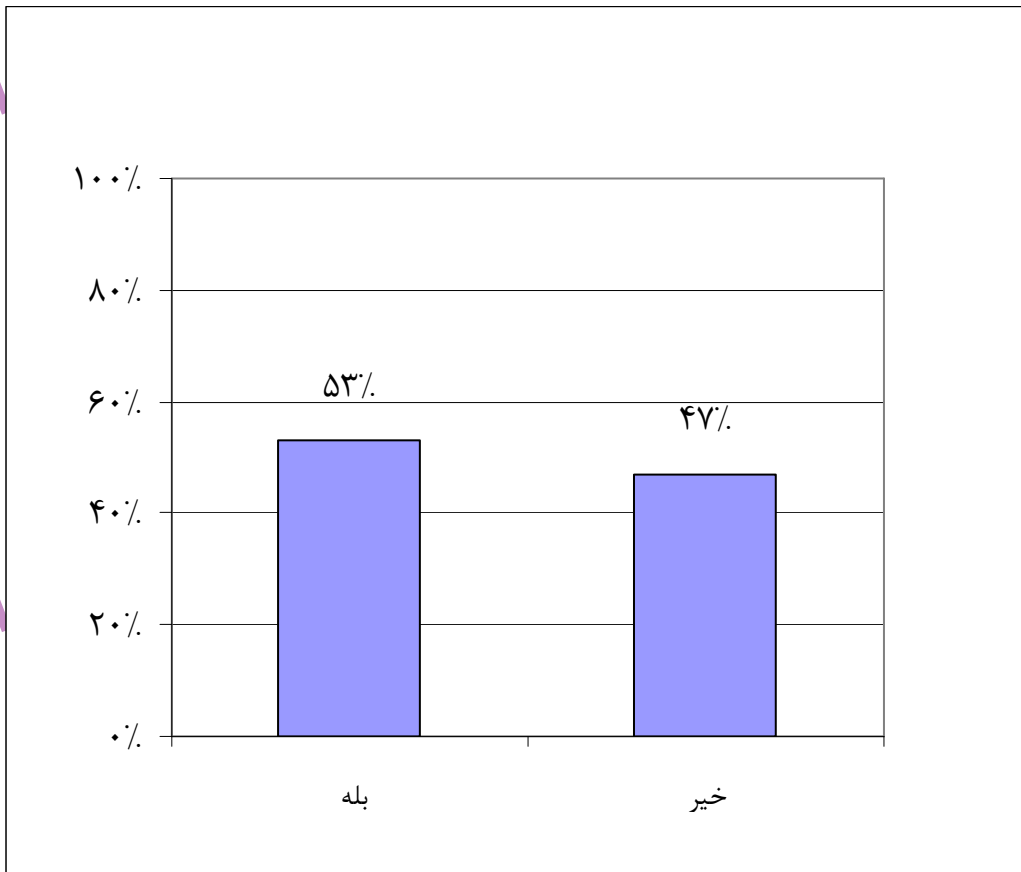

۱۷- آیا دوستان شما اهل تفریح و یا ترک تحصیل کرده هستند.

بله
خیر

۵۳٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۴۷٪ جواب خیر داده اند

جواب		ردیف
بله	خیر	
۵۳٪	۴۷٪	۱

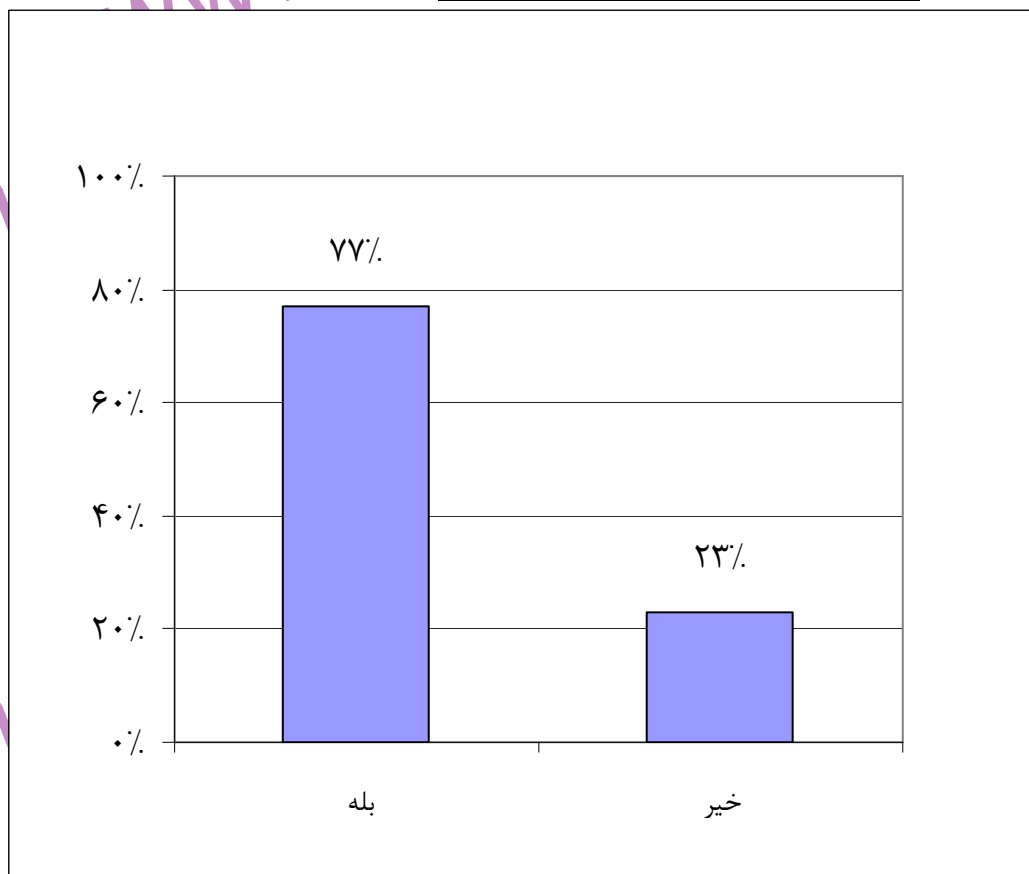

۱۸- آیا دوستانتان شما را به درس خواندن تشویق می کنند؟ بله

خیر

۷۷٪ جواب بله را انتخاب کرده اند و ۲۳٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند.

جواب		ردیف
بله	خیر	
۷۷٪	۲۳٪	۱

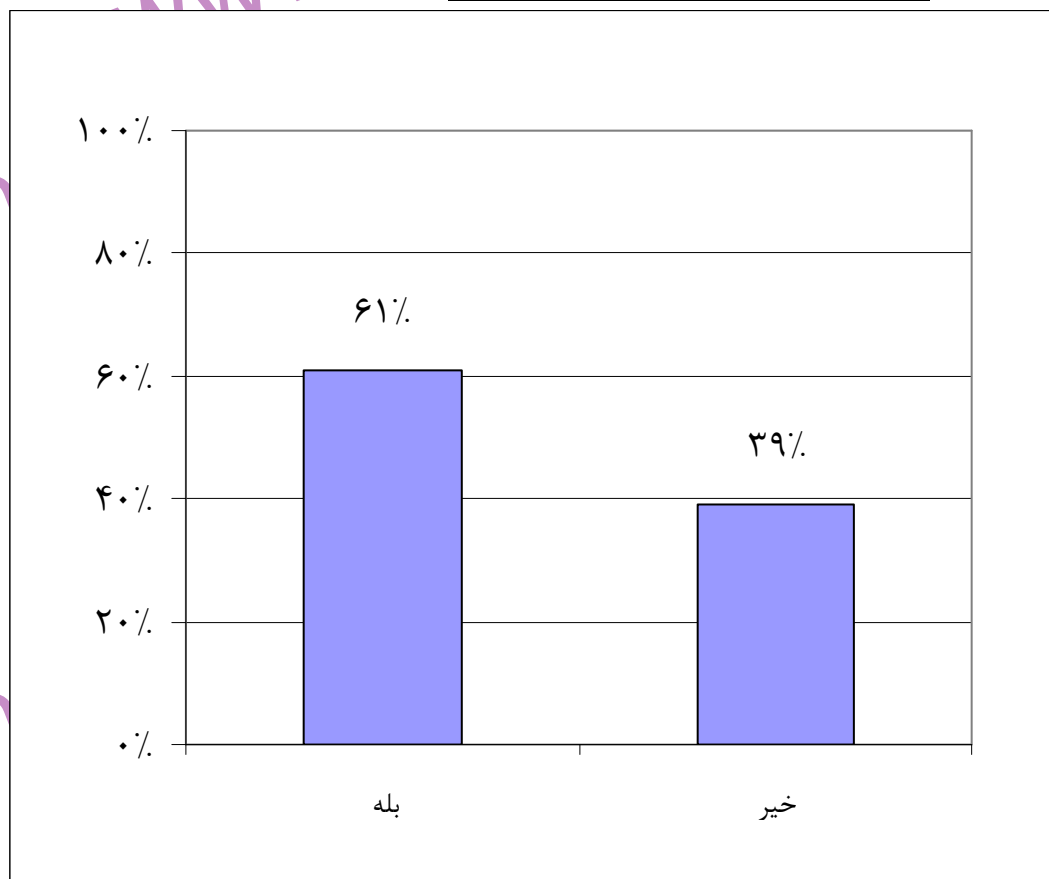

۱۹- آیا دوستانتان در مردودی شما موثر بوده اند یا خیر؟ بله

خیر

۳۹٪ جواب بله و ۶۱٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند

جواب		ردیف
بله	خیر	
۳۹٪	۶۱٪	۱

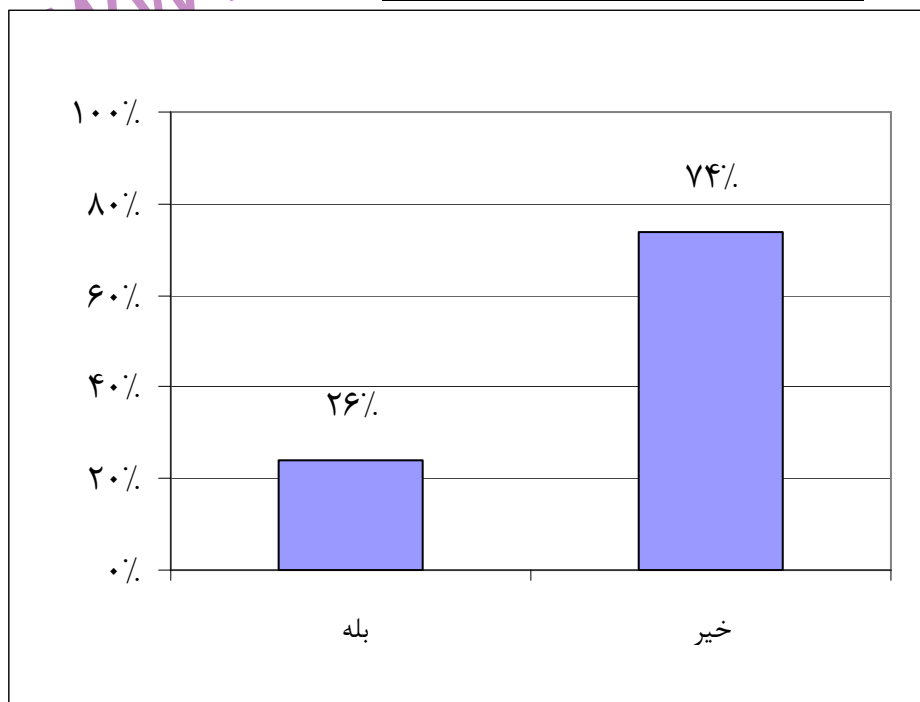

۲۰- آیا برای خرید لوازم درسی و یا هزینه تحصیل با مشکل مواجه هستید

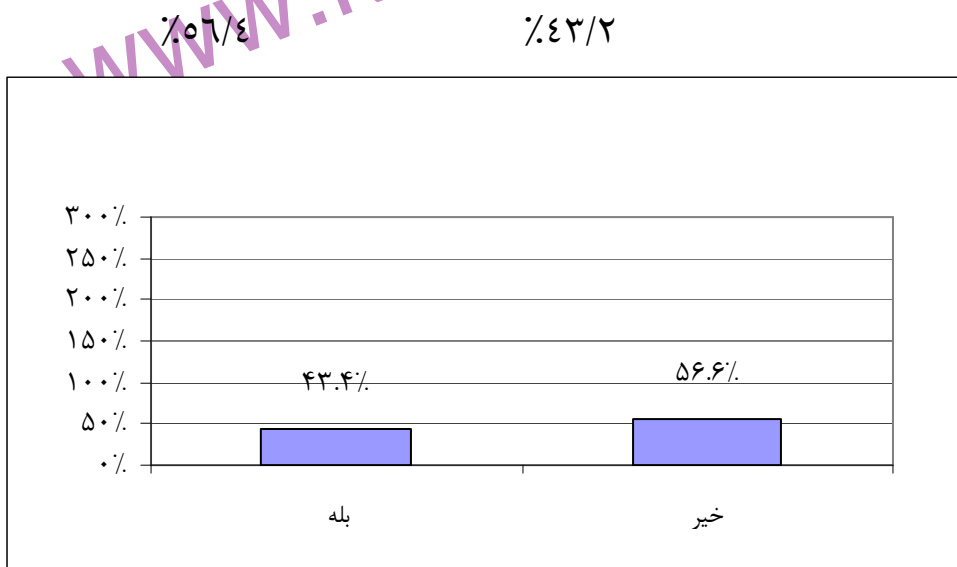
بله خیر

۲۶٪ جواب بله و ۷۴٪ جواب خیر را انتخاب کرده اند

جواب		ردیف
بله	خیر	
۲۶٪	۷۴٪	۱

فرضیه اول	اقتصادی	
	بله	خیر
سوال ۱	%۲۴	%۷۴
سوال ۲	%۳۲	%۶۸
سوال ۳	%۴۶	%۵۴
سوال ۴	%۸۸	%۱۲
سوال ۲۰	%۲۶	%۷۴
	۲۱۶	۲۸۲

۱- در آمد خانواده کم است و مخارج زندگی ما را تامین نمی کند. سوال

۲- همیشه مجبورم از لوازم تحصیلی ارزان قیمت استفاده کنم . سوال ۲

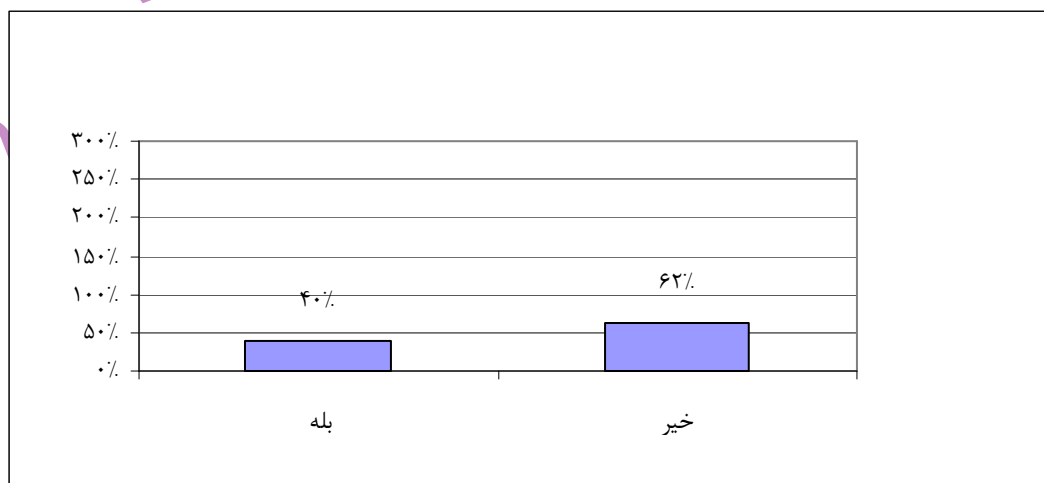
۳- برای مطالعه اتاق جداگانه و مستقل ندارم .

۴- برای کمک به درآمد خانواده مادرم نیز مشغول به کار می باشد.

فرهنگی

فرضیه دوم

بله	خیر	
۸۴٪	۱۶٪	سوال ۵
۳۴٪	۶۶٪	سوال ۶
۱۵٪	۸۶٪	سوال ۷
۲۷٪	۸۳٪	سوال ۸
۱۶۰	۲۵۱	
۴۰٪	۶۲٪	درصد

۵- آیا والدینتان به تحصیل اهمیت می دهند آن را مفید می دانند .

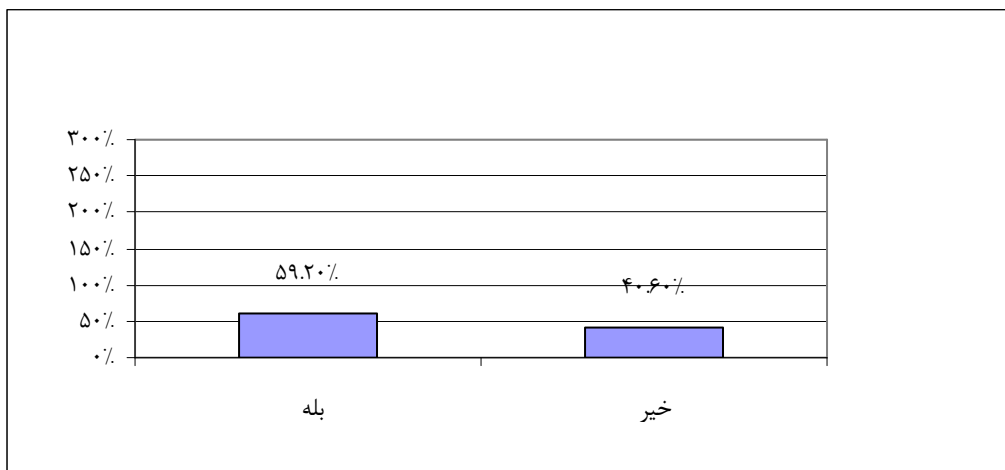
۵- در خانه به علت فضای کم نمی توانم با آرامش درس بخوانم

۷- برای بعضی از درسهایم معلم خصوصی دارم یا از کلاسهای

خصوصی استفاده می کنم .

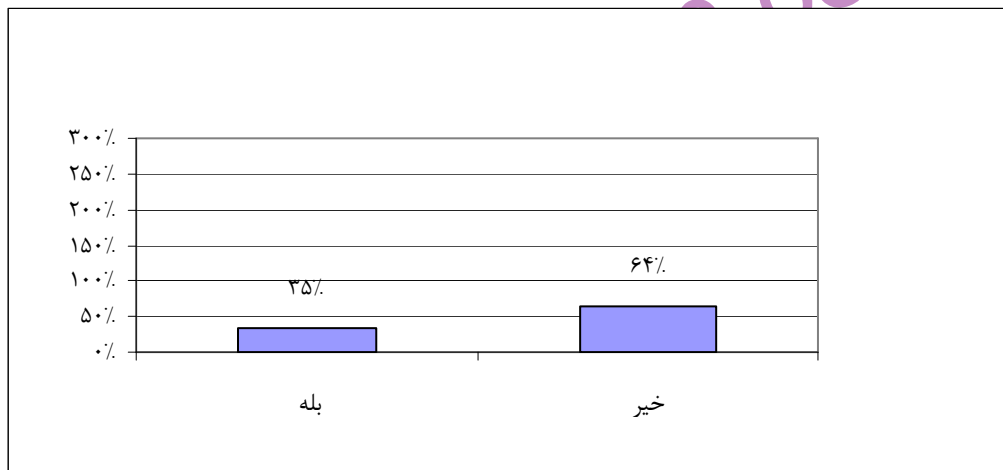
۸- والدین من هیچوقت به من اهمیت نمی دهند

فرضیه سوم	اجتماعی	
	بله	خیر
سوال ۹	٪ ۸۵	٪ ۷۴
سوال ۱۰	٪ ۷۵	٪ ۶۸
سوال ۱۱	٪ ۵۷	٪ ۵۴
سوال ۱۲	٪ ۵۵	٪ ۱۲
سوال ۱۳	٪ ۲۶	٪ ۷۴
	۲۱۶	۲۸۲
	٪ ۴۳/۲	٪ ۵۶/۲

- ۹- پدر و مادرم به یکدیگر احترام می گذارند
- ۱۰- محیط خانواده آرام و دوستانه است
- ۱۱- گاهی اوقات اختلاف نظر خانواده منجر به جر و بحث و مشاجره می شود.
- ۱۲- آیا والدین شما برای رسیدگی به وضع درستان به مدرسه می آیند.
- ۱۳- آیا در خانواده مشکل اخلاقی دارید؟

فرضیه چهارم	اوقات فراغت	
	بله	خیر
سوال ۱۴	۹٪	۹۱٪
سوال ۱۵	۶۱٪	۳۹٪
سوال ۱۶	۳۷٪	۶۳٪
	۱۰۷	۱۹۳
	۳۵ / ۶٪	۶۴ / ۳٪

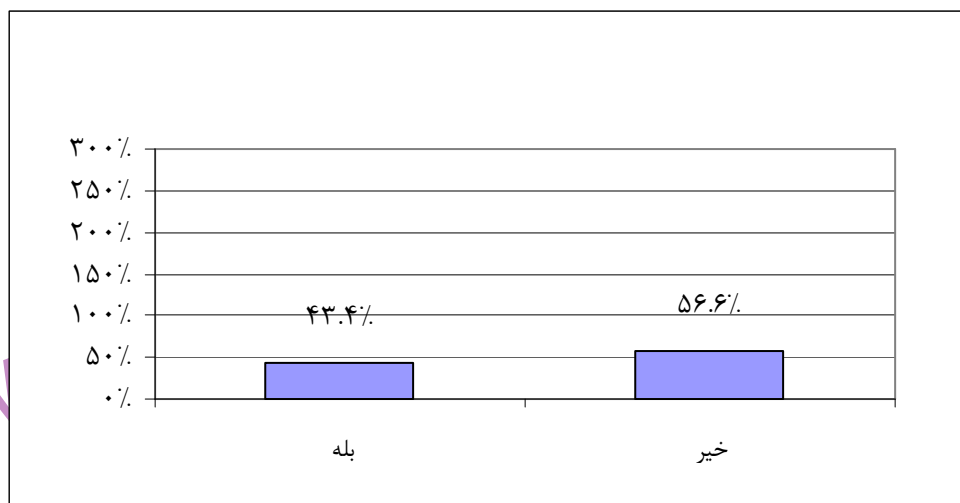
۱۴- آیا همراه تحصیل به شغلی اشتغال دارید

۱۵- آیا در فعالیتهای غیر درسی شرکت می کنید

۱۶- فکر می کنید فعالیتهای غیر درسی در مردودی شما موثر بوده اند

دوستان		فرضیه پنجم
بله	خیر	
۵۳٪	۴۷٪	سوال ۱۷
۷۷٪	۲۳٪	سوال ۱۸
۳۹٪	۶۱٪	سوال ۱۹
۱۶۹	۱۳۱	
۵۶٪	۴۲٪	

۱۷- آیا دوستان شما اهل تفریح و یا ترک تحصیل کرده هستند.

۱۸- آیا دوستانتان شما را به درس خواندن تشویق می کنند؟

۱۹- آیا دوستانتان در مردودی شما موثر بوده اند یا خیر؟

از میان فرضیه های بالا به پاسخ های داده شده تأثیر دوستان ناباب در مردودی فرزندان و افت تحصیلی تأثیر بیشتری از بقیه فرضیه ها دارا می باشد و سهم آن چشمگیر است.

فصل پنجم

- نتیجه گیری و پیشنهادها

- فهرست منابع و مآخذ

فصل پنجم

نتیجه گیری و پیشنهادات :

۱- اکثریت دانش آموزان مورد مطالعه در خانواده های با سطح اقتصادی نه چندان خوبی زندگی می کنند.

۲- اکثریت دانش آموزان مورد مطالعه از خانواده هایی با سطح اجتماعی و

اقتصادی فرهنگی پایین می باشند . در زمینه وضعیت اجتماعی و فرهنگی

خانواده ها عواملی از جمله میزان سواد و تحصیلات والدین ، نگرش و طرز

تفکر آنان نسبت به تحصیل فرزندان تعداد و اعضای خانواده ارتباط با

مدرسه و همفکری از مشاغل آموزش فرزندان مورد بررسی و ارزیابی

قرار گرفت.

۳- اکثریت دانش آموزان مورد مطالعه برنامه ریزی صحیحی جهت گذراندن اوقات فراغت خود ندارند.

۴- اکثریت دانش آموزان مورد مطالعه دوستان بی تفاوت نسبت به درس اهل تفریح و ترک تحصیل کرده دارند.

پیشنهادهات

۱- علل اقتصادی

- به دلیل کم درآمد بودن خانواده ها ، مسئولان به درستی تغذیه سالم و مهیا کردن لوازم ضروری تحصیل برای دانش آموزان اهتمام ورزند.

- ایجاد محل های مطالعه و کتابخانه ها به دلیل کم بودن فضایی برای مطالعه دانش آموزان در منزل.

۲- عامل فرهنگی و اقتصادی

بر طبق تحقیق حاضر اکثر والدین دانش آموزان مورد مطالعه کم سواد یا

بی سواد هستند بر این اساس لازم می آید که از سوی مسئولان ذیربط

اقداماتی جهت هدایت این خانواده ها به سوی نهضت سواد آموزی انجام

گیرد.

یکی از نکات عمده در حل مسایل و مشکلات درسی و غیر درسی دانش آموزان ارتباط والدین با مدرسه است که متأسفانه والدین کمتر به آن می اندیشند بر مسئولان آموزش و پرورش است با استفاده راهنمایی مناسب باعث تحکیم هر چه بیشتر این روابط شوند.

۳- اوقات فراغت

- معلمان و والدین در تنظیم اوقات فراغت دانش آموزان شرکت می جویند.
- به هدایت کمکهای مردمی جهت احداث کلاسهای هنری، کتابخانه ها، و ...!

منظور گذراندن اوقات فراغت دانش آموزان ضروری است

۴- دوستان

- برخورد والدین در مورد دوستان فرزندان، باید توأم با جلب اعتماد و اطمینان ایشان بوده ضمن مراقبت از آنان آزادی آنها را طلب نمایند.
- والدین باید نوجوانان را در امور مختلف طرف مشورت قرار دهند با جلب نظر و اعتماد آنها راهنماییهای لازم را اعمال نمایند.

فهرست منابع

۱- احمدی - احمد روانشناسی نوجوانان و جوانان موسسه انتشاراتی

اصفهان

۲- نفیسی - عبد الحسین - خسارتهای ناشی از شکست تحصیلی، فصلنامه

تعلیم و تربیت، شماره ۴۰، بهار ۱۳۷۰،

۳- طاهری ، محمد طاهر، مسائل آموزش و پرورش ، انتشارات امیر کبیر

تهران

۴- علی اکبر - سیف - روانشناسی پرورشی